

DĖL DVGUBOS PILIETYBĖS TURĖTŲ BŪTI SPRENDŽIAMA REFERENDUMU

Prezidentės Dalios Grybauskaitės nuomone, klausimas dėl dvigubos pilietybės turėtų būti patikėtas tautai apsispręsti. O ar pasirašys lapkričio 4 d. Seimo priimtą įstatymą, valstybės vadovė sakė nuspręs jį išanalizavusi.

„Iš principo manyčiau, kad tokie klausimai turėtų būti pasiūlyti tautai referendumo būdu apsispręsti, ypač jeigu yra klausimų arba abejonių, ar tai atitinka Konstituciją”, - sakė D. Grybauskaitė ke-

tvirtadienį žurnalistams, lankydamasi Lietuvos policijos kriminalistinių tyrimų centre.

„Pirmiausia norėčiau jį (įstatymą - *ELTA*) pamatyti. Suprantu, kad, priimdamas šį įstatymą, Seimas nutarė pats kreiptis į Konstitucinį Teismą, nes tas lyg ir abejoja, ar šis įstatymas atitinka Konstitucijos reikalavimus. Kai gausiu visą dokumentų paketą, sprendimą priimsiu”, - sakė D. Grybauskaitė.

ELTA

Vėlinių – mirusiųjų prisiminimo dieną – lietuvių gražioji tradicija tęsiama Tėvynėje ir užsienyje kapuose degančiomis žvakutėmis, primenančiomis žmogaus sielos nemirtingumą. *Vytauto Butkaus nuotr.*

NATO UŽBAIGĖ BALTIJOS ŠALIŲ GYNYBOS PLANAVIMĄ

Gynybos planai numato, ką gynybos sąjunga darytų, užpuolus Baltijos šalis, ir yra slapti, juo labiau, kad Rusiją gali suerzinti jos laikymas grėsme. Jų karinis išgaliojimas užtruko, ir ekspertai teigia, kad nors planai Baltijos šalis turėtų užtikrinti dėl sąjungos paramos, joms dar teks daryti namų darbus.

NATO gynybos planus turėjo tik Norvegija, Lenkija, Turkija ir Graikija. Kai Estijos kariuomenės vadas LTV „Panoramai” atskleidė, kad baigtas ir Baltijos šalių planavimas, tai patvirtino ir Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė. „Aš galiu pasidžiaugti, kad politiškai planavimas baigtas”, – lapkričio 4 d. sakė ji.

Planus, bene patį slapčiausią NATO dokumentą, kūrė kariniai planotojai, ir ne sąjungos būstinėje Briuselyje, o vadavietėje Belgijos pietuose. Nors šis procesas karinis, užtruko jis dėl senų politinių takoskyrų, netgi nesusijusių su Baltijos šalimis, pavyzdžiui, tarp Turkijos ir Graikijos.

Bet jei taip, ar politiniai ginčai nesustabdytų NATO, jei planus tektų įgyvendinti kilus kariniam konfliktui?

„Tai daugiau psichologinis užtikrinimo momentas, psichologinio komforto užtikrinimas žaidime. Karinė prasme jo pernelyg nepervertinčiau. Planas nėra viskas, planavimas yra viskas. Planai turi būti nuolat atnaujinami, turi būti sekama ir iš naujo įvertinama situacija Baltijos šalyse, kas susiję su karinės infrastruktūros plėtra, pajėgumų, kariuomenių plėtra, tiek su situacija

aplink Baltijos valstybes”, – sakė Estijos tarptautinio gynybos studijų centro ekspertas Tomas Jermalavičius.

Savaitraščio *European Voice* duomenimis, planuose numatyta, kad prireikus, sausumos pastiprinimai į Baltijos šalis būtų siunčiami per Lenkiją, į Šiaurės Atlantą būtų siunčiama Jungtinių Valstijų lėktuvnešio vadovaujama laivų grupė ir netgi naudojamosi neutraliosios Švedijos oro erdvė. Formalus gynybos planavimas nurodo ne tik konkrečią vietą, bet ir konkrečią grėsmę. Tai pirmas kartas po Šaltojo karo, kai NATO netiesiogiai pripažino, kad Rusija gali kelti grėsmę.

Lietuvos prezidentei – tai bene svarbiausias viso valdymo užsienio politikos laimėjimas, nes iš Baltijos vadovų D. Grybauskaitė vienintelė nuolat reikalavo, kad po penkerių narystės metų NATO suplanuotų, kaip jas gintų nuo trečiųjų šalių. Sąjunga per viršūnių susitikimą Lisabonoje po dviejų savaitių tvirtins naujas gaires, strateginę koncepciją, ir pirmą kartą gynybos planus paminės.

Baltijos šalis tenkina ir tai, kad generalinio sekretoriaus parengtame slaptame juodraštyje 18-asis straipsnis užtikrina, jog svarbiausia NATO misija yra savitarpio gynyba.

Kad ir koks glaudus būtų buvęs ankstesnės Jungtinių Valstijų administracijos bendradarbiavimas su Vidurio Europos valstybėmis, vos atėjęs Barack Obama pirmasis prabilo apie tai, kad NATO turi

turėti nepaprastuosius planus visoms sąjungininkėms apginti. „Turime dirbti kartu kaip NATO nariai, kad turėtume specialiuosius planus dorotis su naujomis grėsmėmis, kad ir iš kur jos kiltų”, – kalbėjo JAV prezidentas.

Per pusantų metų nuo šios kalbos joks kitas Vakarų vadovas viešai nė karto neprisidėjo prie Amerikos prezidento pozicijos. Tačiau Lietuvos vadovė nusprendė pagirti Vokietiją, kuri ilgai buvo svarbiausia kliūtis pradėti rengti šiuos planus, nes drauge su Prancūzija baiminosi, kad jie pablogins santykius su Rusija.

„Noriu paminėti, kad Vokietija – viena iš šalių, kurių dėka Lietuva pagaliau turės realius gynybos planus”, – sakė D. Grybauskaitė.

Tačiau pritarti politiškai jautriam sprendimui pradėti karinį planavimą NATO pajėgų Europoje vyriausiasis vadas John Craddock visų sąjungininkų paprašė dar prieš dvejus metus, praėjus vos porai mėnesių po Rusijos karo su Gruzija.

Maskva reiškė nepasitenkinimą dar vasarį, kai NATO apsisprendė šiuos planus kurti. Kai kurie stebėtojai sako, kad būtent kaip atsaką Rusija naujojoje karinėje doktrinoje NATO infrastruktūros artėjimą prie savo sienų įvardijo svarbiausia karine grėsme. Bet būtent dabar Lietuva turės daryti namų darbus, kad planus būtų galima įgyvendinti.

„Svarbūs išlaidų lygiai, reikia namų darbus daryti, kad padėtume sąjungininkams, plėtoti priimančios šalies infrastruktūrą – oro uostus,

RYŠIAMS SU LENKIJA TRUKDO „DIDELĖS ŠALIES SPAUDIMAS”

Lietuvos ir Lenkijos dialogui trukdo „didelės šalies spaudimas”, pareiškė Lietuvos premjeras Andrius Kubilius ir pabrėžė, kad jį stebina nepagrįsti Lenkijos priekaištai dėl lenkų tautinės mažumos padėties Lietuvoje.

„Nesakyčiau, kad santykiai blogi. Iš mūsų pusės niekas nepasikeitė - Lenkija lieka svarbiu kaimynu. Tačiau iš tikrųjų Lenkijoje apie Lietuvą dabar kabama kitaip”, - sakė A.Kubilius interviu dienraščiui *Gazeta Wyborcza*.

Ministras pirmininkas sakė, kad jį stebina Lenkijos užsienio reikalų ministro Radosław

Sikorski pareiškimai, esą Lietuva nuvylė Lenkiją.

„Tai stebina. Gal prasideda naujas etapas mūsų santykiuose įstojus į ES ir NATO. Lenkija yra didelė šalis ir todėl keičia požiūrį į kaimynus? Mes stengiamės atlikti visus namų darbus lenkų mažumos atžvilgiu, tačiau kaimynų santykiuose reikia kantrybės”, - kalbėjo Lietuvos premjeras.

„Mūsų santykiai svarbesni nei kai kurių ministrų arba net premjero nuomonė”, - pridūrė A.Kubilius.

Komentuodamas Lenkijos (Nukelta į 6 psl.)

JAPONIJA ATŠAUKĖ SAVO AMBASADORIŲ IŠ RUSIJOS

Japonijos ambasadorius Rusijoje laikinai grįžo atgal į Japoniją - nes šis diplomatinis manevras susijęs su Rusijos prezidento Dmitrija Medvedev apsilankymu Kurilų salose: kai SSRS jas okupavo, jos yra ginčijama teritorija - Rusija ir Japonija nesutaria, kam šios salos turi priklausyti.

Japonijos užsienio reikalų uostus, bazes, reikalingus priimti pastiprinimus krizės atveju”, – teigia ekspertas T. Jermalavičius.

Keli NATO šalių lėktuvai vis dar gali būti per mažai. Ekspertai kalba, kad norint išties užtikrinti Baltijos šalis, reiktų rimtesnio sąjungos pajėgų buvimo, bet svarbiausia, tikrumo, kad NATO sostinės prireikus būtų pasirengusios sukurti planus panaudoti praktiškai.

www.lrt.lt

lų ministras Seiji Maehara paskelbė apie sprendimą atšaukti ambasadorių per spaudos konferenciją Tokijuje, skelbia *Kyodo* naujienų agentūra.

D.Medvedev yra pirmasis Rusijos prezidentas, kuris ryžosi nuvykti į Kurilų salas. Jis žengė šį žingsnį likus tik dviem savaitėms iki kelionės į Japoniją, kur vyks Azijos ir Ramiojo vandenyno ekonominio bendradarbiavimo organizacijai (APEC) priklausančių šalių viršūnių susitikimas.

Japonija teigia, kad Rusijos prezidento žingsnis yra „vertas apgailestavimo“. Anot Japonijos užsienio reikalų ministerijos, Rusijos prezidento elgesys įskaudino visas Japonijos žmones.

Kiek laiko Rusija bus be Japonijos ambasadoriaus, kol kas neskelbiama.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvoje užauginti vieną vaiką nuo gimimo iki vidurinės mokyklos baigimo kainuoja 60 tūkst.-250 tūkst. Lt, antro vaiko išlaikymas šeimai kainuoja 30 proc. mažiau nei pirmojo, skaičiuoja Darbo ir socialinių tyrimų instituto direktorius, socialinių mokslų daktaras Boguslavas Gruževskis, apklausęs 18 šeimų. Tyrimo duomenimis, vidutinei lietuvių šeimai vieno vaiko išlaikymas atsieina maždaug 150 tūkst. Lt. Šeimų pateiktais duomenimis, daugiausiai pinigų reikia per pirmuosius trejus ir paskutinius vidurinės mokyklos metus. Remdamasis gautais duomenimis, mokslininkas siūlo reformuoti ir pensijų sistemą numatant, kad užaugę vaikai dalį savo pajamų skirtų pensijos sulaukusiems tėvams.

Konstitucinis Teismas (KT) paskelbė, kad Seimo nariai Aleksandras Sacharukas ir Linas Karalius sulaužė priesaiką ir šiurkščiai pažeidė Konstituciją. KT išvadoje konstatuota, kad A. Sacharukas Seimo 2010 m. sausį plenariniuose posėdžiuose naudojos L. Karaliaus pažymėjimu ir aštuonis kartus sąmoningai balsavo už jį priimant įstatymus bei kitus Seimo aktus. Konstitucinis Teismas padarė išvadą, kad L. Karalius, išvykdamas į užsienio kelionę ir dėl to be svarbių ir pateisinamų priežasčių nedalyvaudamas 2010 m. sausį vykusiuose Seimo plenariniuose, Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, savo pareigas ėjo nesąžiningai, veikė savo asmeninius interesus iškeldamas aukščiau už Tautos ir valstybės interesus, sąmoningai nevykdė Seimo nariui Konstitucijoje ir įstatymuose nustatytų pareigų, taip parodė nepagarbą Konstitucijai ir įstatymams, taigi neveikė taip, kaip įpareigoja duota priesaika. Šiais veiksmais jis diskreditavo Seimo, kaip Tautos atstovybės, autoritetą. Todėl jiems bus rengiama apkalta.

Lietuvos gyventojai daugiau nei 23 kartus neturtingesni už šveicarų, 20 kartų - už norvegus, tačiau turi turto bent tris kartus daugiau nei Trečiojo pasaulio valstybių gyventojai. Pagal šį rodiklį lietuviai atrodė geriau nei latviai, tačiau blogiau nei estai. Pagal ataskaitą, turtingiausi pasaulyje - Šveicarijos ir Norvegijos gyventojai. Į vidutinės gerovės šalių grupę pateko JAV, Japonija, Švedija, Didžioji Britanija ir Kanada. Šių šalių gyventojai gali pasigirti didesniu nei 200 tūkst. dolerių (494 tūkst. Lt) turtu. Visos Baltijos valstybės pateko į grupę šalių, kurių gerovė dar tik formuojasi.

Baltijos ir Amerikos klinika po rekonstrukcijos tapo daugia-profiline ligonine. Rekonstrukcija kartu su įranga kainavo apie 15 mln. litų, skelbia klinika. Po remonto patalpų plotas padidėjo daugiau kaip tris kartus. Dabar tai - ligoninė su trimis operacinėmis, reanimacija, 23-jų lovų vidaus ligų ir 12-os lovų chirurgijos ir dienos chirurgijos stacionaru. Kaip skelbiama klinikos pranešime spaudai, klinikoje veikia penki diagnostikos bei gydymo centrai: Šeimos medicinos, Vidaus ligų, Chirurgijos, Moters sveikatos ir Reabilitacijos, teikiantys ambulatorinę konsultacinę ir stacionarinę pagalbą. Baltijos ir Amerikos klinika asmens sveikatos priežiūros paslaugų rinkoje veikia nuo 1994 metų.

Valstybinė mokesčių inspekcija patikrino daugiau nei 100 tūkst. asmenų, privalančių deklaruoti savo pajamas ir turtą, deklaracijas. Ypatingas dėmesys buvo skirtas muitinės ir valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnų deklaracijų patikrinimui. Patikrinimo tikslas – įvertinti valstybės tarnautojų, muitinės ir valstybės sienos pareigūnų pajamų pagrįstumą per mokesťines ir antikorupcines rizikas. Per 2010 m. 9 mėn. buvo atlikti apie 1400 gyventojų mokestiniai tyrimai ir patikrinimai, kurių metu iš viso nustatyta apie 60 mln. Lt nesumokėtų mokesčių suma, įskaitant apskaičiuotus delspinigius ir skirtas baudas. 2009 m., atlikus 2800 gyventojų mokestinius patikrinimus, ši suma siekė 96 mln. Lt.

Didžioji Britanija ir Prancūzija pasirašė sutartį bendradarbiauti gynybos srityje, ypač branduolinių ginklų tobulinime. Prancūzijos prez. Nicolas Sarkozy (kairėje) ir Dž. Britanijos ministras pirm. David Cameron. AP

Ohio valstijos JAV Atstovų rūmų narys John A. Boehner, respublikonas, žymia balsų dauguma perrinktas atstovauti savo rinkėjams. Prieš rinkimus JAV prez. B. Obama savo politinius oponentus pavadino priešais (angl. *enemies*). John Boehner pasakė „negalys tikėti, kad prezidentas galėjo taip pavadinti“ ir jis tuoj pareiškė: „Prezidentas pavartojo tokį išsireiškimą apie tuos žmones, kurie yra prieš didesnę vyriausybę, prieš žmones, kurie myli savo laisvę ir gerbia savo Konstituciją; aš esu Jumis nusivylęs. Aš, Pone Prezidente, nevadinu tuos žmonės priešais, kurie yra prieš Jūsų politinę programą ir gerbia tuos principus, kuriais Amerika buvo sukurta. Bet ar Jūs žinote kaip aš tuos žmones vadinu? Ne priešais. Jie yra Amerikos patriotai“, - rašė *New York Times* prieš rinkimus. Taip kalbėjo būsimasis Atstovų rūmų pirmininkas (angl. *House Speaker*).

RESPUBLIKONAI LAIMĖJO ATSTOVŲ RŪMUOSE, DEMOKRATAI PIRMAUJA SENATE

Lapkričio 2 d. JAV vykusiuose kadencijos vidurio rinkimuose respublikonai surinko balsų daugumą ir atgavo kontrolę Atstovų Rūmuose, o Baracko Obamos demokratų nedidele balsų persvara išsaugos daugumą Senate, informuoja *BBC*.

Sprendžiant iš rezultatų, nuo sausio Atstovų Rūmų pirmininkę demokratę Nancy Pelosi turėtų pakeisti aršus prezidento B. Obamos kritikas respublikonas John Boehner. Prezidentas jam paskambino ir pasakė, jog tikisi rasti bendrą kalbą. Jis pasižadėjo mažinti išlaidas ir sumažinti vyriausybės narių skaičių. Jo teigimu, rinkėjai davė suprasti B. Obamai, jog reikia keisti kursą.

Respublikonas Mark Kirk laimėjo vietą Senate iš Illinois valstijos, kuri prieš dvejus metus priklausė dabartiniam JAV prezidentui.

Nevadoje, kur vyko įtempti rinkimai, demokratų veteranas Harry Reid nurungė Arbatėlės judėjimo kandidatę Sharron Angle ir išsaugojo postą.

Respublikonai laimėjo vietas Senate Pensilvanijos, Wisconsin, Arkanzo, Šiaurės Dakotos ir Indianos valstijose. New York valstijoje pozicijas išsaugojo demokratai.

Kadencijos vidurio rinkimuose renkami visi 435 Atstovų rūmų nariai, 37 iš 100 senatorių, taip pat 37 valstijų valdžia.

JAV visuomenė paragino Obamą keisti kursą

Prie balsadėžių atėję Amerikos žmonės pasiun-

tė žinią prezidentui Barack Obama, kad jis turi „keisti kursą“, pareiškė respublikonų mažumos vadovas Atstovų rūmuose John Boehner.

„Amerikos visuomenė reikalauja naujos krypties Vašingtone“, - sakė J.Boehner, Vašingtono viešbučio salėje kreipdamasis į švęsti pergalės čia susirinkusią didžiulę minią, kurią sudarė Kongreso narių respublikonų padėjėjai ir žmonės, prisidėję prie partijos rinkimų kampanijos.

„Mūsų nauja dauguma bus jūsų balsas tautos namuose, tačiau mūsų vyriausybės darbotvarkę nustato prezidentas“, - sakė J.Boehner, kuris sausį, kai susirinks naujai išrinktas Kongresas, turėtų tapti naujuoju Atstovų rūmų pirmininku. „Amerikos visuomenė šįvakar pasiuntė jam aiškią žinią: „Keiskite kursą“, - sakė jis.

Balsavusių rinkėjų apklausos rodo, kad nusivylusi visuomenė praėjus vos dvejais metams po B.Obamos atėjimo į valdžią antradienį vykusiuose kadencijos vidurio rinkimuose sudavė skaudų smūgį prezidento demokratams, atvėrusi kelią Respublikonų partijai susigrąžinti Atstovų rūmų kontrolę. Tai reiškia, kad demokratė Nancy Pelosi, kuri prieš ketverius metus tapo pirmąja moterimi, išrinkta Atstovų rūmų pirmininke, sausį turės užleisti savo postą J.Boehner.

Prezidentui ir viceprezidentui negalint eiti pareigų, Atstovų rūmų pirmininkas

perima prezidento įgaliojimus.

Senato respublikonų vadovas Mitch McConnell atkartojo J.Boehner raginimą imtis permainų, kai kreipėsi į minią jaunų amerikiečių. „Mes viliamės, kad administracija ir demokratų vadai pakeis kursą“, - sakė jis.

„Amerikiečiai dvejus metus garsiai pasisakė už tai, kad būtų suvaržytas švaistūniškas Vašingtono išlaidavimas, sumažintas federalinės biurokratijos aparatas ir apkarpytos jo funkcijos, būtų padedama kurti pastovias darbo vietas privačiame sektoriuje“, - sakė M.McConnell.

Tuo tarpu J.Boehner pažadėjo dirbti drauge su B.Obama ir demokratų vadovybe, kol prezidentas gerbs „žmonių valią“. „Tikimės, kad dabar prezidentas B.Obama gerbs tautos valią, pakeis kursą ir sieks permainų, kurių ji reikalauja. **Mes pasirengę dirbti drauge, kol jis norės tai daryti**“, - sakė būsimasis Atstovų rūmų pirmininkas.

Baltieji rūmai lapkričio 3 d. rytą pranešė, kad B.Obama telefonu kalbėjosi su respublikonu J.Boehner, taip pat su įtakingu respublikonų senatoriumi Mitch McConnell, ir pareiškė norįs rasti bendrą pagrindą po jų trauškinamos pergalės kadencijos vidurio rinkimuose.

Prezidentas išreiškė viltį, kad abu šie politikai „dirbs su juo ir respublikonais, ieškant bendro pagrindo, vedant šalį į priekį ir dirbant dėl Amerikos žmonių“, pranešė Baltieji rūmai.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

TAUTOS FONDAS

Tautos fondo istoriją galima pradėti skaičiuoti nuo 1914 metų, kai Amerikos lietuviai, susirinkę Čikagoje, nutarė telkti pinigų nukentėjusiems nuo karo Lietuvoje šelpti ir kovai už Lietuvos laisvę padėti. Ta idėja susilaukė labai didelio pasisekimo, nes tais pačiais metais buvo surinkta 17,000 dol., o iki 1924 metų surinktoji suma pasiekė 700,000 dol. Reikia nepamiršti, kad tuo metu darbininkų, o jais lietuviai daugiausiai buvo, atlyginimai buvo labai maži, nes už darbo savaitę buvo gaunama tik keli doleriai. Tos paskirties Fondas nustojo veikti 1924 m., bet buvo atgaivintas vėliau.

Sovietų Sąjungai Lietuvą okupavus, buvo suorganizuotas Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo komitetas (VLIK'as) ir Tautos fondas nuo 1955 metų iki 1973-ųjų buvo beveik jo kasa. Bet VLIK'o veiklai plečiantis ir išlaidoms didėjant, Tautos fondas persiorganizavo į savarankišką organizaciją ir 1973 m. buvo įregistruotas New Yorko valstijoje kaip atskira pelno nesiekianti korporacija. Iki 1977 m. Tautos fondui pirmininkavo plataus masto veikėjas, labai daug nusipelnęs lietuvybei, prel. J. Balkūnas. Jį pakeitė kitas taurus lietuvis J. Giedraitis, taip pat daug metų vadovavęs Tautos fondui. Šiuo metu Fondui pirmininkauja dr. J. Kumpikaitė.

Tautos fondo nariu gali būti kiekvienas lietuvis, paaukojęs 100 dol. Narių metiniame susirinkime renkama Tautos fondo Taryba, kuri išsirenka Valdybą. Tautos fondo atstovybė veikė ir tebeveikia Kanadoje, Australijoje ir Anglijoje. Jis telkia lėšas kovai už Lietuvos valstybinę, tautinę ir kultūrinę laisvę. Todėl remia leidimą bei platinimą knygų apie lietuvių nenuilstamą tautinę veiklą ir lietuvybės išlaikymą, skatina lietuvių tautinės kultūros puoselėjimą ir jos perdavimą ateinančioms kartoms. Kai vyko kova už lietuvių tautos laisvę, leido VLIK'o informacinius ELT'os biuletenius lietuvių, anglų, prancūzų, ispanų kalbomis ir finansiškai padėjo radijo programoms į Lietuvą.

Šiuo metu Tautos fondas daug padeda mokykloms tautine literatūra, kurios ten labai trūksta. Lietuvos Seimas paskelbė 2011 metus Laisvės gynimo ir didžiųjų netekčių atminties metais. Tad kitąmet bus minimos Lietuvai itin skaudžių įvykių 1941 ir 1991 metų sukaktys ir daugelis kitų skausmingų įvykių. Tiems įvykiams prisiminti bus rengiamos programos ir skiriamas dėmesys įtvirtinti atkurtą Lietuvos nepriklausomybę. Redakcijos žiniomis, nenutyla dėmesys J. Daumanto knygai „Partizanai“, kurioje ryškus mūsų tikėjimas Vakarų paskelbtais idealais vykdant juos savo tėvynėje. Tačiau tai buvo žodžiai ir tada nesupratome, kad esame palikti vieni, vienų vieni kovoje su žiauriuoju priešu. Šią knygą panoro savo kalboje turėti Gruzijos vyriausybė, o vokiečių kalba jau paruošta spausdinimui. Neseniai „Partizanai“ buvo išleisti švedų kalba.

Lietuvių visuomenei malonu žinoti, kad pastaruoju metu Tautos fondas savo posėdyje spalio 16 d. patvirtino kelių knygų išleidimą, kuriam pritarė ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras. Plačiau apie Tautos fondo veiklą šioje „Dirvos“ laidoje pasisako Lietuvos mokyklų įdukrinimo ir paramos komisijos pirmininkė dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto ir tos komisijos narė dr. Rožė Šomkaitė.

S. Tūbėnas

KĄ MUMS DAVĖ SPALIO REVOLIUCIJA?

Atrodo, dar visai neseniai žodžių junginį Didžioji Spalio Socialistinė Revoliucija (DSSR) turėjome rašyti iš didžiųjų raidžių. Ištikus okupacijos dešimtmečius bolševikų perversmui privalėjome jausti gilią pagarbą – gal net didesnę nei Tėvui ir Motinai. Istorijos pamokose sukilimo eigą turėjome išvardyti kone valandomis, o bolševikų ir komunistų partijų suvažiavimų priimtus sprendimus žinoti mintinai. Tos datos nori nenori iki šiol įsiskverbusios į atmintį.

Bet dabar, praėjus nuo sukilimo 93 metams, į anų laikų įvykius žvelgiame su jaunimui būdinga ironija arba su vyresniesiems įprastu kritiškumu. Žinoma, ne visiems. Štai užkliūnu už interneto svetainių, kurių raktiniai žodžiai – leftas, komunizmas, lietuviais, pokaris, anarchija ir t.t. Šiuose marginaliniuose portaluose gausu bolševikinio pamaldumo DSSR ir SSSR, anų laikų nostalgijos ir šlovinimo. Ne tik. Dažnai svarstoma, ką Lietuvos liaudžiai davė Spalio revoliucija, kaip bolševikai apgynė Lietuvos žmonių laisvę ir padėjo įveikti buržuaziją bei išnaudotojus.

Galbūt idealistiniuose V.Lenino planuose ir buvo numatyta, kad išnaudotojiška ir visko pertekusi caro valdžia žlugs, o, atėjus darbininkų ir valstiečių valdžiai, jau kitą rytą sušvis lygybės ir klestėjimo saulė. Galime suprasti vargšų užguitų žmonių svajones...

Nikolajaus II imperija iš tiesų braškėjo per visas siūles. Ypač ją išsekino I pasaulinis karas (1914 07 28 – 1918 11 11), nusinešęs iš viso apie 30 mln. gyvybių. Europoje kilo nepasitenkinimas savo vyriausybėmis. 1916 m. streikai nuvilnijo per kaizerinę Vokietiją. Kitais metais masiniai maištai kilo Prancūzijos karinėse pajėgose.

Galų gale Rusijoje 1917 m. antikariniai mitingai ir demonstracijos virto Vasario revoliucija, kuri privertė Nikolajų II atsisądėti sosto ir, sudarius Laikinąją vyriausybę, kuriai iš pradžių vadovavo kunigaikštis G. Lvovas, paskui eseras „trudovikas“ A.Kerenskis, pamėginti įkurti vakarietiško parlamentinio tipo respubliką.

Kaip prieš trejus metus laikraštyje „XXI amžius“ rašė istorikas Kęstutis Kasparas, kovo 3 d. Rusijos imperatorius, caras, Lenkijos karalius ir Lietuvos didysis kunigaikštis, Žemaitijos seniūnas ir t.t. (Šie titulai buvo pritaikyti kiekvienam užimtam kraštui) Nikolajus II atsakė sosto – laimėjo „buržuazinę“ revoliuciją. Darbininkų ir kareivių tarybos, arba sovietai, buvo antroji

valdžia, kurią kontroliavo politiniai aktyvistai – daugiausia nuosaikūs socialistai, menševikai ir eserai. Pagal jų vienspalvę politinę sampratą sovietai turėjo sekti valdžios veiksmus ir juos kreipti socialistinės santvarkos kūrimo linkme.

Dvivaldystė šalyje tęsėsi neilgai, nes V.Lenino bolševikai nebuvo patenkinti vien kontrolės funkcija ir apskritai dalyvavimu Tarybų derybose su Laikinąja vyriausybe. Revoliucijos dingstimi tapo 1917 m. vasario viduryje Petrogrado valdžios priimtas sprendimas įvesti kortelių sistemą, dėl kurio prie tuščių prekystalių kilo riaušės.

K.Kasparas mano, kad Vasario revoliucija suteikė ne tik politinę laisvę, „išlaisvino žodį“ (tokios spaudos laisvės kaip 1917 metais niekada nebuvo ir nebus Rusijos istorijoje), bet ir turėjo lemiamą įtaką nacionaliniams sąjūdžiams, kurie kėlė vis radikalesnius reikalavimus.

Jeigu vasaryje buvo kalbama apie Lenkijos ir galbūt Suomijos nepriklausomybę, tai greitai paaiškėjo, kad nepriklausomybės laukia Lietuva ir Latvija. Tačiau Laikinoji vyriausybė tik sulygino „kitakilmį“ teises, bet nepripažino jų tautinio individualumo, o spręsti autonomijos reikalus atidėjo būsimam Steigiamajam susirinkimui. Tuo buvo ypač nepatenkinti lietuviai ir ukrainiečiai, o už latvių stovėjo ir karinė jėga – nacionaliniu principu sukurti latvių šaulių pulkai. Laikinoji vyriausybė tęsė karą, nepaisydama masinio dezertyravimo ir kareivių nepasitenkinimo, nesprendė žemės klausimo kaime, kur prasidėjo nekontroliuojama „agrarinė revoliucija“ – savavališkas dvarininkų žemių užgrobimas.

Steigiamasis susirinkimas turėjo įvykti lapkričio 25-ąją, ir A.Kerenskio vyriausybė negalėjo pradėti taikos derybų su Vokietija ir jos sąjungininkėmis. Bolševikai nutarė nelaukti ir imti valdžią į savo rankas. V.Leninas, skubiai grįžęs iš Ciuricho, paskelbė programinį dokumentą sukilimui rengti – „Balandžio tezes“. Jose bolševikų poziciją jis aiškiai išsakė: „Rusija bus ne parlamentinė respublika, o Tarybų respublika nuo apačios iki viršaus”.

Liepą eserų ir menševikų kontroliuojamos Tarybos buvo išvaikytos. Laikinoji vyriausybė vis atidėjo rinimus į Steigiamąjį susirinkimą. Tai lėmė, kad po ilgų diskusijų V.Leninas su Levu Trockiu (tikroji pavardė Leiba Bronšteinas) sutarė sukilti spalio 10 d., bet tik spalio 23 d. buvo priimta rezoliucija, kad

sukilimas pribrendo. Ši rezoliucija ir tapo paskutine bolševikų partijos direktyva - nedelsiant rengti ginkluotą sukilimą.

1917 m. spalio 25 d., tai yra 2 val. nakties, šturmu paimti Žiemos rūmai ir suimta Laikinoji vyriausybė. Vėliau ši data buvo pakoreguota 13 dienų į priekį. Mat, 1918 02 01 Liaudies komisarų tarybos sprendimu laikas atgaline data pradėtas matuoti ne pagal Julijaus (t.y. Gajaus Julijaus Cezario), o pagal Grigaliaus kalendorių (popiežius Grigalius jį įvedė dar 1582 02 24, prie šio laiko matavimo tada perėjo visi katalikiški kraštai, taip pat ir LDK).

Nuo to laiko 80 metų – iki pat 1997-ųjų – SSRS ir Rusijoje bolševikų perversmo metinės būdavo švenčiamos lapkričio 7 d. Po to (sutapimas ar ne) buvo pradėta minėti Rusijos nacionalinė šventė – Susitaikymo ir santarvės diena, kai 1612 m. lapkričio 4 d., vadovaujant „iš liaudies kilusiam“ pirkliai Kuzmai Mininui ir bojarinui Dmitrijui Požarskiui, Maskva buvo išlaisvinta nuo lenkų ir lietuvių „interventų”.

Ko gero, visi žinome, kas dėjosį po sukilimo, kai su šūkiu „Visa valdžia Taryboms!” buvo įvesta „darbininkų ir valstiečių diktatūra”. Ne paslaptis, kad perversmas Petrograde tapo stimulu aktyviau veikti kairiosioms jėgoms aplink Rusiją. 1918 m. gegužės mėn. Vilniuje taip pat susikūrė Lietuvos revoliucinių socialistų-liaudininkų partija (LRSLP), kai nuo 1917 m. Peterburge įkurtos Lietuvių socialistų liaudininkų partijos (LSLP) atskilo kairesnieji veikėjai. Tačiau ir jie nebuvo laikomi tikrais bolševikais.

Tikrieji – V.Mickevičius-Kapsukas bei Z.Angarietis, gavę partinį užsigrūdinimą Petrograde ir įkūrę Rusijos socialdemokratų (bolševikų) sekciją Lietuvoje. **Jie neslėpė galutinio tikslo – prijungti Lietuvą prie bolševikinės Rusijos.** 1918 m. rudenį įvyko jų suvažiavimas, kurį kairieji ir dabar laiko I-uoju LKP suvažiavimu. Kitų metų vasarį įkurta Lietuvos ir Baltarusijos komunistų partija, kuri egzistavo apie pusantų metų (1919 02 27 – 1920 11). Išvijus vokiečius ir Vilnių užėmus Raudonajai Armijai, trumpam, vos pusmečiui, buvo įkurta ir bendra respublika („LitBelas”).

Šios bolševikinės valstybės vadovais buvo Kazimierzas Cichowskis ir Vincas Mickevičius-Kapsukas.

Nors 1919 m. LKP buvo uždrausta, kitų metų liepą Rusijos bolševikų pavyzdžiu ji mėgino surengti ginkluotą

(Nukelta į 4 psl.)

(Atkelta iš 3 psl.)

KĄ MUMS DAVĖ...

sukilimą. Bet padėtis regione bus per daug sudėtinga, kad bolševikai galėtų siautėti. Vokiečius pakeitė Raudonoji armija, iš šiaurės puolė bėrmon-tininkai, Vilniaus kraštą kelis-kart grobė lenkai. Komunistai buvo legalizuoti tik po 1926 m. gegužės pradžioje vykusių III Seimo rinkimų, kuriuos laimėjo socialdemokratai, bet po 1926 12 17 karininkijos ir tautininkų surengto perversmo LKP teko laukti net pirmosios sovietinės okupacijos 1940-aisiais...

Taigi, **bolševikinės revoliucijos eksportas į Lietuvą nepavyko**, kaip nepavyko V.Leninui jos eksportuoti į visą Europą ir pasaulį. Kaip jau anksčiau rašėme, ji užstrigo netoli Varšuvos: 1920-ųjų rugpjūtį lenkai sutriuškino Raudonosios armijos būrius ir privertė ją pasitraukti toli už ve-jant vokiečius užkariautų ribų. Bet galima svarstyti ir kitaip: kaip istorijos ratas būtų sukėsis, jei bolševikams nebūtų pavykę užgrobti valdžios 1917-ai-siais? Ar nebūtų pasirašytas Molotovo-Ribbentropo paktas, nebūtų kilęs II pasaulinis karas, nebūtų slogių sovietinės okupa-cijos dešimtmečių „gulagų“?

Sunkus ir beviltiškas tas svarstymas „jeigu“... Galbūt mūsų likimas nulemtas dar anksčiau? Tad pabaigai tiktų di-sidento Antano Terlecko dažnai primenamas savotiškas „rak-tas“ Rusijos politikai Lietuvoje suvokti - garsusis caro Petro I testamentas. Geriausias šio is-torinio dokumento komentaras yra pats jo turinys: „Didysis Dievas, iš kurio mūsų gyvybė ir valdžia, mus nuolatos apšvie-čiantis savo šviesa ir visokerio-pai teikiantis dievišką paramą, man leidžia žiūrėti į rusų tautą, pašauktą ateityje viešpatauti Europoje.

Šią mintį grindžiu tuo, kad didžioji dalis Europos tautų arba paseno, arba jas jau apė-męs senatvės silpnumas, todėl neabejotinai ir lengvai jas turi užkariauti nauja, jauna tauta, kai tik pastaroji pasieks savo jėgos išsivystymo aukščiausią lygį“. Ypač įdomus, rašo A.Terleckas, testamentu IV „pamokymas“, reikalaujant „suskaldyti Lenkiją, nuolatos palaikant jos viduje pavydą ir nesantaiką: papirkti galin-guosius auksu; įtakoti seimus, juos papirkinėti, kad pagaliau galėtume paveikti karaliaus rinkimus; jų metu iškelti savo šalininkų kandidatūras, pas-taruosius globoti, įvesti mas-kvėnų pulkus ir juos laikyti, kol pasitaikys proga pasilikti visam laikui“.

Tai tarsi grėsminga atmintinė Rusijos kaimynams.

Česlovas Iškauskas,

www.iskauskas.lt

MOKYKLŲ ĮDUKINIMO IR PARAMOS KOMISIJOS PRANEŠIMAS TAUTOS FONDO TARYBAI

Šis pranešimas apima lai-kotarpį praėjusį nuo paskutinio Tautos fondo visuotinio narių susirinkimo 2010 m. birželio mėn. 5 d. ligi šio tarybos posėdžio.

Nesant aktyvaus bendra-vimo su įdukrintomis mokyk-lomis dėl vasaros atostogų, komisijos dėmesys buvo nu-kreiptas į jau pradėtus anks-tesnius darbus, būtent antro leidimo (su perredaguotu ir praplėstu įvadu ir papildytais žydų gelbėtojų sąrašais) lei-dimas. Antro „Gurevičiaus sąrašų“ leidimo anglų ir lietu-vių kalbomis svarba yra ypač didelė jau vien dėl to, kad kiti 2011 metai siūlomi paskelbti Laisvės gynimo ir didžiųjų netekčių atminties metais, įskaitant ir Lietuvos piliečių žydų netektį per holokaustą. Tokia knyga, bylojanti apie vis dar didėjantį žydų gelbėtojų skaičių, yra itin svarbi ypač to-kios sukakties minėjimo metu.

1994 m. prie Juozo Lukšos gimnazijos atidengtas ir pašventintas koplytstulpis Juozui Lukšai - Daumantui. Kalba Vyskupas Sigitas Tamkevičius.

www.luksosg.garliava.lm.lt

Rugsėjo mėn. 15-16 d. d. posėdžiavome Vilniuje, A. Gurevičiaus sąrašų išleidimo klausimais. Seimo rūmuose buvo susitikta su Remigijumi Stankevičiumi, užsienio reika-lų komisijos vicedirektoriumi ir kelių knygų apie lietuvių žydų gelbėtojus autoriumi. Jis mums perdavė papildomą gelbėtojų sąrašą, kurie nebuvo įtraukti pirmame „Gurevičiaus sąrašų“ leidime. Jis domėjosi Tautos fondo veikla.

Posėdyje su Lietuvos gyventojų genocido ir rezisten-cijos tyrimo centro direktore Terese Birute Burauskaite buvo sutarta:

1. Leidinyje pateikti jung-tinį visų įvairiuose šaltiniuo-se minimų žydų gelbėtojų sąrašą, prie kiekvienos pa-vardės nurodant, kuriuose šaltiniuose (A. Gurevičiaus, J. Rimašausko, Yad Vashem, Lietuvos prezidento apdova-notųjų Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi) minimas, kuriais metais paskelbtas Pasaulio teisuoliu, kas ištiko, jei buvo nacių išaiškintas.

2. Keisti knygos pavadi-

nimą. Sąlyginis pavadinimas galėtų būti „Link tiesos“ ir teisingumo..., paantraštėje išvardinant visus sąrašus.

3. Leidinys būtų didesnio formato negu senasis „A.

7. Knygą leidžia Genocido centras. Prašome Tautos fondo Tarybą šią sąmatą patvirtinti.

Taip pat, rugsėjo 16 d. tu-rėjome pasimatymą Gruzijos ambasadoje Vilniuje su Akaki Dvali, vyresniojo ambasa-doriaus patarėju. Pasimatyme dalyvavo be manęs Jonas Oehman, švedas, ir dr. Rožė Šomkaitė. Jis perdavė amba-sadoriaus apgailestavimą, kad negali šiame pasikalbėjime dalyvauti, nes yra išvykęs į Gruziją. Akaki Dvali perdavė Gruzijos prezidento didelį susidomėjimą Juozo Lukšos Daumanto knyga „Partizanai“ ir norą, kad ji būtų išversta į gruzinų kalbą, kad tauta su-sipažintų su Lietuvos laisvės kova. Akaki Dvali daug pa-pasakojo apie Gruzijos prob-

įskaitant Švietimo ministerijos ir Kauno rajono savivaldybės atstovai. Ypatingo dėmesio su-silaukė Jono Oehman, švedo, atsidavusio Lietuvai, sveikini-mas ir linkėjimai mokiniams nepasiduoti sunkmečio juo-dosioms mintims, emigravimo iš tėvynės nuotaikoms. Jis, iš Švedijos, visam laikui persike-lia gyventi į Lietuvą.

Nepaprastai išpūdinga buvo įstojančių mokinių į gimnaziją priesaika Juozo Lukšos žūties vietoje, kad jie niekad nepaliks Lietuvos ir dirbs jos labui.

Gimnazijos muziejui buvo įteiktos labai vertingos bib-liografinės retenybės - vysk. Motiejaus Valančiaus knyga „Gyvenimas šventųjų,“ iš-leista 1859 metais Vilniuje,

Dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto ir Vida Vaitiekūnienė (Nijolės dvynė sesuo) Juozo Lukšos - Daumanto muziejuje.

www.luksosg.garliava.lm.lt

Gurevičiaus sąrašas,“ viršelis meniškesnis ir patrauklesnis žmogui.

4. Leidinio parengimas iki spaustuvės - teksto suvedimas į kompiuterį, dailininko virše-lio projektas ir dizainas, redak-toriaus darbas - ~ 4,000 JAV dol. skiria Genocido centras.

5. Tiražo 3,000 egz. spau-dos darbas (su Morkūno spaus-tuve) - 6,540 JAV dol., kuriuos skiria Tautos fondas.

6. Knyga turėtų pasirodyti gruodžio mėn., bet ne vėliau kaip sausio mėn. pabaigoje, 2011 metais.

lemas dėl Rusijos okupuotų dviejų pietinių jos krašto sri-čių. Buvau paprašyta parašyti įvadą knygos vertimui į gru-zinų kalbą.

Jonas Oehman mus pain-formavo, kad „Partizanai“ yra išversti į vokiečių kalbą ir knyga bus išleista Šveicarijoje.

Rugsėjo 3 d. Garliavos Juozo Lukšos gimnazijoje įvyko jo žūties 59-tų metų paminėjimas, labai gražiai aprašytas „Drauge“ rugsėjo mėn. 22 d. Minėjime dalyvavo ne tik gimnazijos mokiniai ir mokytojai, bet ir daug svečių,

bei Simono Daukanto vei-kalas „Lietuvos istorija nuo Gedimino DLK laikų iki Liublino unijos“, išleista 1897 m. ir keletas knygų gimnazijos bibliotekos praturtinimui. Šių dovanų įteikimas susilaukė ovacijų.

Mes buvome apdovano-tos medaliais, padėkos pa-žymomis ir gėlėmis. Gėles padėjome prie Juozo Lukšos paminklo jo žūties vietoje.

Nijolė Bražėnaitė-Paronetto, Lietuvos mokyklų įdukrinimo ir paramos komi-sijos pirmininkė

NUOSTABŪS TAUTOS FONDO DARBAI

Šį rudenį Lietuvoje lankėsi Tautos fondo Mokyklų įdukrinimo ir labdaros komisijos narės dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto ir dr. Rožė Šomkaitė. Siūlome „Dirvos“ pasikalbėjimą su **dr. Rože Šomkaitė**, kuris turėtų būti įdomus ir mūsų skaitytojams.

Tautos fonde veikia padalinys „Knygos Lietuvai“. Kas šiuo klausimu daroma dabar?

Tautos fondo Tarybos posėdžiuose buvo nutarta tremtinių literatūrą versti į anglų kalbą. Tokia knyga pasirinkta Marijos Beleckaitės-Rimkevičienės, Aldonos Starkutės-Šmetavičienės ir Birutės Starkutės-Pratašienės knyga „Pelynų metai: liudija stalino aukų palikuonys“. Ta knyga 1,200 puslapių jau išdalinta visoms Lietuvos mokyklų bibliotekoms. Knyga buvo aprašyta „Valstiečių laikraštyje“ ir gauta 80 teigiamų laiškų. Tačiau vertimas į anglų kalbą susitrukdė. Pasiteiravus, sužinojau, kad Tautos fondo pirmininkė dr. G. Kumpikaitė atsisakė tvirtinti išmokėjimą vertėjai.

Kodėl, jei Tarybos nutarimas padarytas?

Sakė, jog tai viršija jos „limit“ 500 dolerių. Vertimas esąs per brangus, pagaliau apie tą knygą nieko nežinanti. Teko laukti kito Tarybos posėdžio, kuris įvyko š.m. birželio 5 d. Tada vėl pranešiau, kad ta knyga 1,500 tiražu jau išleista. Ji bus verčiama į anglų kalbą ir kad vertėja laukia. Suvažiavimas įpareigojo tą darbą tęsti. Kaip galėjo pirmininkė apie tai negirdėti? „Pelynų metai“ knygos vertimo kaina yra 10 centų už žodį. Tai patvirtino Jolanta Shermentti, kuri dirba su 35-iomis vertimų agentūromis, tai esanti normali vidurkio kaina.

Tai knyga nebus verčiama į anglų kalbą?

Vertėja, nesulaukusi atsakymo, pasiėmė kitą vertimą. Galėtų pradėti tik kitų metų pradžioje. Gaila, kad vertimas užsitęsė 6 mėnesius. Aš vėl paprašiau Tarybą to projekto samatą patvirtinti. Taryba patvirtino. Tautos fondo Taryba patvirtino ir knygos „Sibiras vaiko akimis“ leidimą.

Atrodo, kad Tautos fon-

Dr. Rožė Šomkaitė

das daugiausia dėmesio skiria tik knygų leidimui?

O, ne, spalio pradžioje Lavoriškių mokyklai, Vilniaus krašte išsiuntėme 21 dėžę su įvairiais žaislais, popieriumi, pieštukais, rūbais, batais, papuošalais. Ši mokykla labai neturtinga ir direktorės Ramutės Katinauskienės teigimu „mums trūksta visko, netinkančius rūbus panaudosime siuvimo darbų klasėse“.

Jūs Lietuvoje lankėtės kartu su dr. Nijole Bražėnaite-Paronetto. Aplankėte Garliavos Juozo Lukšos gimnaziją, Lavoriškių pagrindinę mokyklą ir Šiluvos vidurinę mokyklą. Mokyklų direktoriai Jus prašė pakalbėti – Lavoriškių mokykloje tautinio auklėjimo klausimais, o Šiluvos – dorinio auklėjimo tema.

Pagrindinė mintis Lavoriškių mokyklos pasisakyme buvo paimta iš James Madison, ketvirtojo JAV prezidento, paaiškinimo, kad „moralinis žmogaus charakteris, kuris yra išugdomas mokyklose, yra pats svarbiausias elementas tautos išlaikyme“. Diskusijose dalyvavo Švietimo ir mokslo ministerijos Regioninių mokyklų skyriaus vedėjas Jonas Vasiliauskas, „Vilnijos“ draugijos pirm. prof. Kazimieras Garšva, Cingų fondo atstovas Jonas Endriukaitis, mokyklos direktorė ir mokytojai. Buvo iškelti keli sunkumai tautiniam auklėjimui puoselėti. Patalpų trūkumas Lavoriškėse yra didžioji problema, nes į dabartines patalpas nebegalima priimti daugiau mokinių. Šiuo metu mokykloje mokosi 114 mokinių. Nededinant patalpų mokiniai bus priversti eiti į lenkų mokyklą. Jie Tautos

fondą prašo padėti.

Norėdami stiprinti tautinį auklėjimą, mokytojai nurodė, kad reikėtų remti mokinių ekskursijas į didžiąją Lietuvą, į jos istorines vietas. Tokią vieną išvyką galima suorganizuoti už tūkstantį litų, maždaug 400 dolerių. Gretimai esanti lenkų mokykla daro 5 ekskursijas per metus į Lenkiją. Tautos fondui yra gera proga padėti. Mokykla neturi lėšų ir lietuviškiems laikraščiams užprenumeruoti. Jie norėtų skaityti „Valstiečių laikraštį“. Tautos fondo vardu buvo įteiktas „Vytis“ papuošti klasei ir kelios knygos bibliotekos praturtinimui.

Apie mūsų apsilankymą rašė spauda. Bet įdomu, kad po to mokyklą aplankė Lietuvos ministras pirmininkas Andrius Kubilius ir Švietimo ir mokslo ministras dr. Gintaras Steponavičius.

Rugsėjo 8 d. buvo aplankyta Šiluvos vidurinė mokykla, kurioje mokosi 310 jaunuolių iš 6 kaimų. Dr. R. Šomkaitės ir dr. N. Bražėnaitės-Paronetto pasikalbėjime dalyvavo direktorius, mokytojai, mokinių atstovai ir „Tėviškės šviesos“ redaktorius.

Vyravo psichologinės temos, pradedant net sąžinės aptarimu. Buvo cituotas psichologo Antano Paškaus sąžinės aptarimas: „Sąžinė yra esminė žmogaus savybė galinti skirti gera nuo blogo.“ Todėl vienas svarbiausių mokyklos uždavinių – siekti teisingos sąžinės formavimo. Diskusijose dalyvavo visi mokytojai. Jų pageidavimai, kad būtų gvildendami spaudos šeimos etikos klausimai ir **padėti gražinti mokytojams autoritetą**. Jie pageidavo filmų apie Lietuvos laisvės kovas už laisvę ir kad būtų skiriama lėšų vasaros mokinių stovykloms neturtingiausių šeimų vaikams. Direktoriui R. Puidokui jos įteikėme 250 dol. kitų metų neturtingų vaikų stovyklavimui. Buvo prašoma veikti Švietimo ir mokslo ministeriją, kad būtų išlaikomos vidurinės mokyklos kaimo aplinkoje. Todėl išsiaiškinta kokių pagrindų rajonuose paliekamos vidurinės mokyklos. Pasikalbėjime su Seimo narės Vilijos Abramikienės štabo nariais buvo prašyta, kad Šiluvos mokyklai, į kurią vežami mokiniai iš daugelio kaimų, būtų paliktas vidurinės mokyklos statusas. Jų prašymui pritarė ir Raseinių rajono švietimo skyriaus direktorius.

Tai štai kokią svarbią misiją Lietuvoje atlieka Tautos fondo atstovės lietuviškumo išlaikymui, kai tautiniais klausimais su Lietuvos mokytojais kalbasi JAV lietuvišės intelektualės moterys.

LIETUVIAI, IŠGELBĖJĘ ŽYDŲ GYVYBĘ

**ALFONSAS SONGAILA
APDOVANOTAS PASAULIO TAUTŲ TEISUOLIO
ATMINIMO MEDALIU IR GARBĖS RAŠTU
BEI ŽUVANČIŲJŲ GELBĖJIMO KRYŽIUMI**

...Kur tie takai takeliai, kuriais Alfonsas Songaila, rizikuodamas savo galva, iš vienos kaimiečio pirkios į kitą vežiojo gelbstimus žmones? Turbūt užžėlė. Bet Tiesos ir pasiaukojimo takai, jungiantys širdis ir tautas, ryškia šviesa dega visoje žemėje.

Gelbėti žydus Alfonsą paskatino užventiškis gydytojas Girbutas ir Kolainių (Kelmės r.) klebonas Polikarpas Macijauskas, ryžęsis nelaimingiesiems išrašyti fiktyvius gimimo liudijimus lietuviškomis pavardėmis. Songaila buvo girdėjęs ir apie kitą kunigą - Vladislavą Poželą, kuris padėjo iš Šiaulių kalėjimo pabėgti ne vienam Izraelio sūnui ar dukrai.

Iš pradžių Alfonsas Songaila tik vežiojo į Šiaulių getą laiškus, iš ten korespondenciją perduodavo adresatams, o netrukus pats ėmė gelbėti žmones. Pasikinkęs arklį, važiuodavo į Šiaulius ir pabėgusius iš geto žydus veždavo pas lietuvius valstiečius. Sunku buvo gelbėti suaugusius, bet nepalyginti sudėtingiau - išplėšti iš mirties nagų vaikus. Mažiausias garsas galėjo išduoti, todėl, nešant iš geto vaikus, tekdavo juos užmigdyti vaistais. Kartą taip užmigdytą vaiką Songaila išnešė iš geto kibire.

Alfonsas Songaila buvo patekęs į baltaraiščių rankas. Mušdami ir spardydami jie

Alfonsas Songaila

sulaužė jam šonkaulius. Tik per plauką išliko gyvas.

Nuo tų kraupiai šurpių dienų prabėgo daugiau nei penkiasdešimt metų. Išgelbėti žmonės, nors dabar ir toli gyvendami nuo Lietuvos, neužmiršo geradario. Jie dažnai parašo Alfonsui, pas jį atvažiuoja, kad dar kartą ištartų padėkos žodį.

O štai eilutės iš gydytojos F. Gurvičienės, rašytojų M. Elinio ir I. Mero laiško, rašyto dar 1975 m.:

Mes, žydai, dabartiniai Izraelio piliečiai <...> aukštai vertiname Jūsų pasiaukojimą, kai teikėte pagalbą persekiojamam žydai <...> mes visuomet minime ir nešiojame savo širdyse vardus tų, kurie sunkiausiais laikais parodė esą tikri žmonės.<...> Jūsų vardas nebus užmirštas.

Iš leidinio „Gyvybę ir duoną nešančios rankos“.

LAISVĖS GYNIMO IR DIDŽIŲJŲ NETEKČIŲ ATMINTIES METAI

Seimas paskelbė 2011 metus **Laisvės gynimo ir didžiųjų netekčių atminties metais**. Už tai balsavo 71 Seimo narys, balsavusiųjų prieš nebuvo, 2 parlamentarai susilaikė. Šį siūlymą teikė Seimo pirmininkė Irena Degutienė, atsižvelgdama į tai, kad 2011 metais bus minimos Lietuvai itin skaudžių įvykių 1941 ir 1991 metais sukaktys bei daugelis kitų šaliai svarbių ir skausmingų įvykių. Seimas savo nutarime akcentuoja 1941 ir 1991 metų Lietuvos gyventojų netektis, tų metų įvykių ypatingą reikšmę Lietuvos valstybės kelyje, taip pat vertina 1991 metų pasaulio visuomenės paramą, ginant ir įtvirtinant atkurtą Lietuvos nepriklausomybę. Seimo nutarimu pavesta Lietuvos valstybės atkūrimo istorijos tyrimo ir atmintinų datų paminėjimo komisijai kartu su kitomis

valstybės valdymo ir valdžios institucijomis parengti Laisvės gynimo ir didžiųjų netekčių atminties metų programą bei koordinuoti jos įgyvendinimą. Dokumente Vyriausybei siūloma numatyti finansavimą Laisvės gynimo ir didžiųjų netekčių atminties metų programai.

ELTA

Eidamas 94 metus mirė žinomas dailininkas, kolekcininkas Kazys Varnelis. Per karą emigravęs į Vokietiją, vėliau - į Jungtines Valstijas. Čikagoje K.Varnelis įsteigė bažnytinio meno dirbtuves, kūrė vitražus, altorius, interjerus bažnyčioms, pranešė tinklalapis *lrv.lt*.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, dailininkas grįžo į Lietuvą. Iš savo sukauptų kolekcijų jis įkūrė ir Lietuvos valstybei padovanojo muziejų.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LAISVĖS GYNIMO IR DIDŽIŲJŲ NETEKČIŲ ATMINTIES METAIS

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**

LIETUVIŲ TEISĖS LENKIJOJE SAUGOMOS KAIP INDĖNŲ REZERVATE?

Lenkai giriasi, kad Lenkijos lietuviai, priešingai nei lenkų tautinė mažuma Lietuvoje, turi teisę asmens dokumentuose naudoti savo kalbos rašmenis.

Lietuvą dėl esą pamina- mų lenkų teisių kritikuojantys Lenkijos politikai tyli apie lietu- vių padėtį savo šalyje – Lenkijos lietuviai turi galimybę pasinau- doti tautinių mažumų teisėmis, bet baiminasi diskriminacijos.

Vytautas virsta Witoldu

Lenkai giriasi, kad Lenkijos lietuviai, priešingai nei lenkų tautinė mažuma Lietuvoje, turi teisę asmens dokumentuose naudoti savo kalbos rašmenis. Tačiau tai toli nuo tikrovės. Kaip „Vilniaus dieniai“ teigė Lenkijos lietuvių bendruomenės vicepirmininkas Petras Maksimavičius, retas tautietis Lenkijoje ryžtasi pasinaudoti šia teise. Priežastis paprasta – lietuviai bijo diskriminacijos dėl savo tautybės. „To įstatymo vykdymas šiaip sau atrodo. Nėra taip, kad visoje valstybėje būtų galima laisvai savo pavardę užrašyti. Žmonių, kurie asmens dokumentuose turi lietuviškus vardus ir pavardes labai mažai. Yra ir psichologinis Lenkijos lietuvių požiūris. Kai kas nenori keisti pavardės (į lietuvišką – red. past.), nes mano, kad gali turėti problemų įsidarbinant ar kur nors kitur. Įvairių nuotaikų pasitaiko. Kai kuriose vietovėse, ypač provincijoje, lenkų visuomenė patriotiškai nusiteikusi“, – svarstė P.Maksimavičius. Pasak jo, **dėl darbo ar socialinių garantijų lietuviai dažnai būna priversti atsisakyti savo tautiškumo ir prisistatyti su- lenkinta pavarde.**

P.Maksimavičius – vienas iš nedaugelio lietuvių, lenkiškuose asmens dokumentuose turinčių originalo kalba užrašytą vardą ir pavardę. Kiti pasilieka lenkiškus variantus. Česlovas lenkiškame pase virsta Czesławu, Arvydas „perkrikštijamas“ nauju vardu „Arwid“, o Vytautas tampa Witoldu. Pastarasis vardas jau tapo tradicija – taip lenkai jau keletą šimtmečių vadina ir ku- nigaikštį Vytautą Didįjį.

Kaip indėnų rezervate

P.Maksimavičiaus teigimu, lietuvių teisės Lenkijoje saugo- mos panašiai kaip indėnų teisės JAV. Esą lietuviai lietuviais nevaržomai jaustis gali tik ne- didelėje teritorijoje – Punske, kur sudaro daugumą. O likę tautiečiai, t. y. arti 90 proc. visų Lenkijos lietuvių, savo tauti- nes teises mato tik popieriuje. „Punske, Seinuose, Suvalkuose ir Varšuvoje padėtis skirtinga. Lenkijoje priimtas Tautinių mažumų įstatymas, tačiau jo

galiojimas užtikrintas tikrai vie- noje teritorijoje – Punsko vals- čiuje. Kartais Punksas Lenkijos politikų Lietuvoje pristatomas kaip vizitinė kortelė. Tačiau nutylima, kad už Punsko vals- čiaus ribų vietovių pavadinimai lietuvių kalba ir daugelis kitų dalykų yra neįmanomi“, – kal- bėjo P.Maksimavičius. Pasak jo, Lenkijos tautinių mažumų įstatymo suteikiamomis teisė- mis praktiškai negali naudotis tų Lenkijos valsčių lietuviai, kur jie sudaro mažiau kaip 20 proc. visos populiacijos. „Negalioja taisyklės dėl dvigubų vietovar- džių pavadinimų, pagalbinės lie- tuvių kalbos, gatvių pavadinimų – šie dalykai yra pagrindiniai“, – vardijo P.Maksimavičius.

Esą su nemažomis proble- momis susiduria ir lietuvių šeimų vaikai – toli gražu ne visi gali mokytis gimtąja kal- ba. „**Lietuviškos mokyklos veikia tiktai Seinų ir Punsko savivaldybėse.** Apie tūkstantį lietuvių gyvena Suvalkuose, bet ten lietuvių kalbos pamokos yra neprivalomos, kaip papildoma veikla, Pagrindinė problema, be abejo, yra finansavimas. Tos sa- vivaldybės, kur daugumą sudaro lietuviai, mokyklas finansuoja pakankamai – prideda trūksta- mą dalį prie mokinio krepšelio lėšų. O ten, kur savivaldybė ne taip nusiteikusi, tarkim, Seinuose, susidaro problemų“, – kalbėjo P.Maksimavičius.

„Lietuvių dauguma negyve- na Punske. Daugiausia mūsų yra Suvalkuose, Seinuose, kitose vietovėse. Dauguma gyvena už Punsko ribų, tačiau jie savo tei- sėmis naudotis negali. Apie 800 lietuvių (t. y. Punsko lietuviai – red. past.) gali naudotis tomis teisėmis, apie kurias kalba lenkų politikai. O pusšesto tūkstančio – negali“.

Pasigenda moralumo

Pasak jo, keliskart mėginta kalbėti su Lenkijos valdžia, prašyti efektyvesnio lietuvių mažumos teisių užtikrinimo. Tačiau reakcijos beveik nebuvo.

„Mes gal ir galėtume skųs- tis, bet negalime to daryti taip garsiai (kaip Lietuvos lenkai), nes mūsų yra daug mažiau“, – svarstė P.Maksimavičius. Pasak jo, kai tautinių mažumų teisėmis gali naudotis tik kas dešimtas Lenkijos lietuvis, Lenkijos po- litikų pareiškimai apie neva en- giamą lenkų mažumą Lietuvoje yra neteisingi.

„Manau, ir Lietuvos pozicija turėtų būti aiškesnė. Lenkija ir Lietuva – skirtingos valstybės. Skiriasi gyventojų skaičius, tautinių mažumų proporcijos. Manau, Lenkijos politikai turėtų į tai atsižvelgti ir gerbti Lietuvos sprendimus. Jeigu Lenkijoje, tu-

„Dirvos“ 2010 m. loterijos komisija: iš d. Algis Gedris ir dr. Stepas Matas su ištraukto laimėtojo bilieto šaknele. Kairėje stebi „Vilties“ draugijos vicepirmininkas Algimantas Pautienis. „*Dirvos*“ nuotr.

rėdami tokią galimybę, pavardes pasikeistų tūkstantis lietuvių, 40 mln. bendruomenėje tai neturėtų absoliučiai jokios reikšmės. O Lietuvos situacija skirtinga dėl tautinių mažumų dalies. Manau, Lietuva turi teisę žiūrėti savo interesų ir saugoti daugumą“, – reziumavo pašnekovas.

Nepriimtinas lenkų elgesys

Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininko pavaduo- tojo Justino Karoso teigimu, lenkai į Lietuvos visuomenę integruoti daug blogiau nei rusai. Važiuodami nuo Vilniaus krašto į Varėnos rajoną, jie sako, kad važiuoja į Lietuvą. Lenkai į Lietuvos kultūrinį, politinį gyvenimą integruojasi daug blogiau negu, sakykim, rusai. Jie nemoka lietuviškai. Jeigu jie nori gyventi Lietuvoje, jie turėtų prie jos artėti, o ne tolti. Manau, kad tie, kurie nori kitaip, tegul važiuoja į Lenkiją – taigi laisvas judėjimas. Jeigu kai kurie aukš- to rango politikai nepalaikytų tokių tendencijų, jos išnyktų. Leistas į tokią žemą polemiką... eiti tokiu keliu – nesolidu. Tai turėtų būti tarpusavyje spren- džiam.

Lenkai turi suprasti, kad mes esame maža tauta. Jeigu nebūsime šituo klausimu atsar- gūs, mes prapulsime. Vokiečiai atliko statistika paremtą studiją: 2050 m. vokiečiai Vokietijoje bus mažuma, jeigu nebus jokių stabdžių. Lenkai didžiavalsty- biškai elgiasi. Turime ir norime išlikti kaip tauta, todėl turime būti atsargesni.

Lietuviška pavardė – retas paukštis

Lenkijos lietuvių mokykloje dirbanti Elena Degutis *Vilniaus dieniai* teigė, esą lietuviška pa- vardė mokyklos dienyne – retas paukštis. Anot pedagogės, abso- liučios daugumos moksleivių tė- vai pasilieka prie lenkiško savo pavardės varianto. „Dauguma pavardžių nesikeitė. Ir dieny- nuose daugiausia pavardžių rašoma lenkiškais rašmenimis. Vienas kitas yra, bet dauguma žmonių pavardžių nekeičia“.

Vilniaus diena

LOTERIJS LAIMĖTOJAI

Šių metų lapkričio 1 dieną baigėsi „Dirvos“ aukų vąjus ir įvyko laimingųjų loteri- jos bilietų traukimas. Bilietų traukimui buvo pakviesti dr. Stepas Matas ir Algis Gedris.

Baigus vąjų, dėkojame „Dirvos“ skaitytojams, prenu- meratoriams ir rėmėjams.

Taip pat sveikiname loteri-

jos dovanų laimėtojus:

500 dol. laimėjo Joe Natkevičius iš Cleveland Hts., OH.

300 dol. laimėjo Genovaitė Karsokienė iš Cleveland, OH.

200 dol. laimėjo Irena Leonas iš Burr Ridge, IL.

Vilties draugijos valdyba „Dirvos“ leidėja

(Atkelia iš 1 psl.)
RYSIAMS SU...

priekaištus dėl tautinės ma- žumos teisių, A.Kubilius sakė, kad ir Lietuva gali skųs- tis dėl to, kad iki šiol nėra Antano Baranausko gatvės Seinuose arba dėl paminklo Beržnikuose, kuris įamžinantis Paneriuose nužudytus lenkus, yra arti lietuvių kapinių, žu- vusių kovose su lenkais 1920 metais.

Lietuvos Vyriausybės va- dovas pabrėžė, kad „sunku suprasti priekaištus“ dėl len- kų švietimo, nes Lietuvoje be daugelio lenkiškų mokyklų veikia lenkų universitetas.

„Kalbant apie taip vadi- namas etnines mokyklas, tai tose, kurios veikia Lenkijoje, vidutiniškai 60 proc. pamokų vyksta ne lenkiškai, o 40 proc. lenkų kalba. Tokiose pat mo- kyklose Lietuvoje proporcija yra 95 proc. (lenkų kalba) ir tik 5 proc. - lietuvių“, - sakė A.Kubilius.

Premjeras žadėjo, kad Vyriausybė stengsis ištaisyti klaidas dėl lėto žemės grąži- nimo Vilniaus krašte.

A.Kubilius taip pat sakė, kad jo vadovaujama centro- dešiniųjų Vyriausybė buvo pirmoji, kuri pasiūlė Seimui įteisinti lenkiškas raides do- kumentuose.

„B u v o m e p i r m a j a Vyriausybė, kuri po 15 metų diskusijų ir pažadų pateikė Seimui balandį įstatymo pro- jektą šiai problemai spręsti. Tačiau jo nepalaikė dauguma. Konstitucinis Teismas pareiškė, jog visas pavardės reikia rašyti lietuviškai. Ir dabar to- liau lieka bandyti parstumti

ši įstatymą arba pasinaudoti latvišku sprendimu“, - sakė A.Kubilius.

„Pavardė - tai ne kal- bos, o tapatybės problema. Tačiau kartais nelengva spręsti problemą, kai ją supa tiek emocijų. Suprantu lenkų jautrumą, liečiantį raidę w. Apsiginkluokime kantrybe ir diskutuokime toliau“, - sakė A.Kubilius.

Lietuvos premjeras taip pat pažymėjo, kad aštuonerius metus anksčiau Lietuvos val- džioje buvo socialdemokratai ir „nieko nedarė pavardžių klausimu, o aštrių pokalbių su Varšuva iš viso nebuvo“.

Anot A.Kubiliaus, istorija visada vaidina svarbų vaidme- nį abiejose pusėse, tačiau ne tai svarbiausia santykiuose su Lenkija.

A.Kubilius sakė savo ko- legai Lenkijoje Donaldui Tuskui pasiūlęs susitiki- mus jautriose vietovėse - Suvalkų regione Lenkijoje ir Šalčininkų ir Vilniaus rajonuose Lietuvoje. ir šis kvietimas iki šiol išliko.

„Esu atviras ne tik gestams, bet ir rimtesniems žingsniams. Tačiau kartais dialogui trukdo didelės šalies spaudimas“, - sakė A.Kubilius.

„Manau, kad Vilnijoje gy- venusių lenkų ir žydų isto- rinis ir kultūrinis palikimas - tai Lietuvos turtas. Tačiau Vilnijos gyventojai gyvena XXI amžiuje ir regiono vys- tymasis yra labai svarbi pro- blema. Per daug sutelkiant dėmesį į pavardes arba gatvių pavadinimus atitolstame mes nuo svarbiausio tikslo - regi- ono išvystymo“, - pabrėžė A. Kubilius.

LRV

DVIGUBOS PILIETYBĖS MASINIS ĮTEISINIMAS NEPRIIMTINAS

Vilnius, lapkričio 2 d. Grupė intelektualų išplatino viešą pareiškimą, kuriuo pasisako prieš platų dvigubos pilietybės įteisinimą. Pareiškimo autorių teigimu, „dvigubos pilietybės masinis įteisinimas nepriimtinas dėl moralinių, politinių, teisinių ir socialinių priežasčių”.

Viešą pareiškimą pasirašo filosofai Bronislovas Genzelis, Alvydas Jokubaitis, Kęstutis Dubnikas, Arvydas Juozaitis, Romualdas Ozolas, Vytautas Radžvilas, poetas Marcelijus Martinaitis, režisierius Faustas Latėnas, dalininkas Bronius Leonavičius, kiti asmenys.

Seimas turėtų balsuoti dėl dvigubos pilietybės galimybę išplečiančio naujos redakcijos Pilietybės įstatymo projekto, kurio kritikai jį sako esant anti-konstituciniu.

Pilietybės įstatymo nauja redakcija Seime svarstoma jau antrus metus. 2009 metais pateiktas tuometinio prezidento Valdo Adamkaus sudarytos darbo grupės parengtas įstatymo variantas Seime pakeistas iš esmės. Gana siauras dvigubos pilietybės ribas nustatęs Prezidentūros pateiktas variantas buvo išplėstas, dvigubą pilietybę leidžiant ne tik išvykusiems iki Nepriklausomybės atkūrimo 1990-ųjų kovo 11-ąją, bet ir po šios datos - jei jie išvykę įgijo ES ar NATO valstybės pilietybę.

Viešą pareiškimą dėl dvigubą pilietybę plačiai įteisinančio projekto išplatinę intelektualai tvirtina, jog dėl tokio teisinio reguliavimo atsirastų dvi nelygiavertę Lietuvos piliečių kategorijos: asmenys, nuolatos vykdančios valstybės piliečio pareigas, ir asmenys, faktiškai tik besinaudojantys valstybės piliečio teisėmis.

„Antrąją, „atsarginę” Lietuvos pilietybę turintys asmenys išsaugotų politines teises, tarp jų - balsavimo teisę. Tokios teisės turėjimas reikštų, kad svarbiausius valstybės gyvenimo klausimus spęstų ir sprendžiamąjį balso teisę turėtų ne tik joje nuolatos gyvenantys piliečiai, bet su valstybe menkai susiję, realiai jai niekuo neįsipareigoję ir nuo jos reikalų faktiškai atitrūkę asmenys”, - rašoma pareiškime.

Pasak autorių, tokiomis sąlygomis autentiška valstybės piliečių politinės valios raiška ir jos tinkamas atstovavimas tampa iš principo neįmanomi, „jie gali būti ne tik iškreipti, bet tapti šalies politinio nestabilumo priežastimi ir grėsmių pačiai valstybei šaltiniu”.

Autoriai baiminasi, jog dvigubos pilietybės įteisinimas lėtinų ir stabdytų valstybės ekonominę ir socialinę raidą, nes tokia pilietybei tapus masiniu

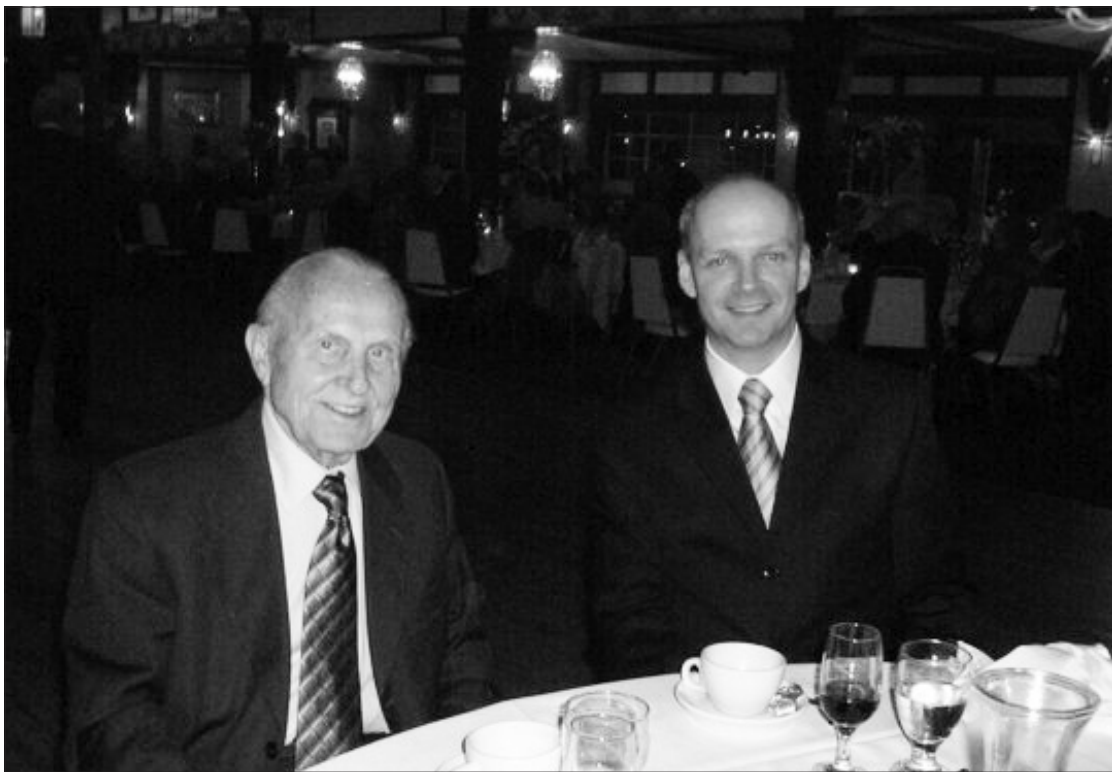
reiškiniu, politikams ir valdžios institucijoms, anot jų, atsivertų plačios galimybės laisvai manipuliuoti statistika. „Formalių piliečių gausa leistų paslėpti ir toliau ignoruoti šalyje susikauptusias ekonomines ir socialines problemas, lemiančias didžiulę šalies gyventojų emigracijos spartą ir mastą”, - rašoma pareiškime. Galimybė išsaugoti Lietuvos pilietybę asmenims, pasirinkusiems kitos valstybės pilietybę, pareiškimo autorių teigimu, „taptų galingu tautinę ir valstybinę sąmonę griaušančiu veiksmu”.

„Norimos priimti Pilietybės įstatymo pataisos iš tikrųjų grindžiamos paslėpta nuostata, kad nacionalinė valstybė mūsų laikais yra tapusi atgyvena, o piliečio ryšys su ja neturi būti kaip nors įpareigojantis”, - rašoma pareiškime. Pareiškimą pasirašę intelektualai taip pat tvirtina, jog vieša retorika, jog dvigubos pilietybės įteisinimas yra visuotinai paplitusi tarptautinė praktika, yra klaidinanti.

Autorių teigimu, iš tikrųjų tokią pilietybę ribotai toleruoja tik kai kurios šalys, tačiau ir jose masinė dviguba pilietybė, visiškai atsietą nuo bet kokių asmens įsipareigojimų valstybei, įstatymiškai nėra skatinama.

„Tokias įstatymo pataisas, kurias priėmus dviguba pilietybė taptų masiniu reiškiniu, laikome pragaištingomis tautos ir valstybės ilgalaikių interesų požiūriu”, - teigia pareiškimo autoriai. Jų vertinimu, Lietuvos pilietybė turi būti suteikiama kitos valstybės pilietybę turintiems asmenims tik ypatingais atvejais, tačiau ir turi būti įstatymiškai garantuota teisė automatiškai susigrąžinti Lietuvos pilietybę visiems ją turėjusiems asmenims, jų vaikams ir anūkams su sąlyga, jeigu jie atsisako kitos valstybės pilietybės.

delfi.lt

„Draugo” pokylyje bendrauja dr. Kazys Ambrozaitis ir Lietuvos Užsienio lietuvių departamento direktorius A. Daunoravičius.

E.Šulaičio nuotr., lrytas.lt

ČIKAGOJE LANKĖSI UŽSIENIO LIETUVIŲ DEPARTAMENTO DIREKTORIUS ARVYDAS DAUNORAVIČIUS

Spalio 30 ir 31 dienomis Čikagoje lankėsi LR Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento direktorius Arvydas Daunoravičius. Vizito metu jis aplankė dvi didžiausias lituanistines mokyklas pasaulyje – Čikagos ir Maironio, kur bendravo su mokyklų vadovybe, mokytojais, vyresniųjų klasių mokiniais. Susitikimų metu Užsienio lietuvių departamento direktorius pristatė, kaip pasikeitė funkcijos ir atsakomybė, reorganizavus Tautinių mažumų ir išeivijos departamentą į Užsienio lietuvių departamentą LR Užsienio reikalų ministerijoje, taip pat

pasikeista nuomonėmis apie bendradarbiavimo galimybes.

Vėliau Arvydas Daunoravičius kartu su LR Generaline konsule Čikagoje Skaiste Aniulienė apsilankė Baltijos vadovų konferencijoje. Užsienio reikalų departamento direktorius kreipėsi į konferencijos dalyvius bei apžvelgė svarbiausias Lietuvos politines aktualijas. Spalio 31 d. vakare jis ir generalinė konsulė S. Aniulienė dalyvavo iškilmingame metiniame lietuviško dienraščio „Draugas“ pokylyje. Sveikinimo kalboje jis pabrėžė ypatingus išeivijos nuopelnus saugant lietuvi-

bę bei palinkėjo dienraščio leidejams, redaktoriams ir žurnalistams ištvermės ir kūrybingumo toliau skaitytojams teikiant informaciją apie aktualijas Lietuvoje ir gvildenant patiems lietuviams užsienyje svarbias temas.

Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje A. Daunoravičius susitiko su kunigu A. Saulaičiu, dalyvavo šv. Mišiose. Vėliau jis bendravo su lietuvių bendruomenės nariais, domėjosi jų rūpesčiais, atsakė į pateiktus klausimus, papasakojo apie savo vadovaujamo departamento veiklą.

LR Generalinio konsulato

VEIKLĄ PRADĖJO LIETUVOS GARBĖS KONSULATAS

JAV Philadelphijos mieste įsteigtas naujas Lietuvos garbės konsulas, kuriam vadovauja garbės konsulė Krista Bard. Garbės konsulato jurisdikcija apima visą Pensilvanijos valstiją.

Krista Bart yra lietuvių kilmės JAV pilietė. Jos profe-

sinės veiklos sritis – vadyba ir verslo konsultavimas.

Lietuvą ir Pennsylvania sieja istoriniai saitai – lietuvių bendruomenė šioje valstijoje pradėjo kurtis pirmosios emigracijos bangos laikais. Šiandien Lietuva ir Pennsylvania palaiko glau-

džius ryšius. Pensilvanijos nacionalinė gvardija artimai ir dalykiškai bendradarbiauja su Lietuvos kariuomene. Ekonominis klimatas Pensilvanijoje yra patrauklus Lietuvos verslo įmonėms.

Iš viso šiuo metu JAV veikia 17 Lietuvos garbės konsulatų.

Lietuvos garbės konsulato Pennsylvania kontaktai:

Krista Bard, 410-412 S. 16th St., Philadelphia, PA 19146. Tel. (215) 735-7110, faksas (215) 735-7071, el. paštas kbard@kristabard.com

LR ambasada JAV inf.

CLEVELAND, OH

ŠALFASS SUVAŽIAVIMAS

ŠALFASS suvažiavimas bus š.m. lapkričio 20 d., šeštadienį, Cleveland, OH, Lietuvių klube, adresu 877 E. 185th St., vietinis tel. pasiteiravimui 216- 531-8318. Susirinkimo pradžia 11 v.r., darbotvarkė bus visiems išsiųsta ir patalpinta mūsų www.salfass.org tinklalapyje.

ŠALFASS valdybos inf.

Kunigą Jaunių Kelpšą, Švč. M. Marijos Gimimo parapijos Čikagoje administratorių, jo gimtadienio proga parapijiečiai sveikino ne tik žodžiais, bet ir dovanomis: Petras Šumskis, Reda Daubarė ir Teresė Šumskienė.

Z. Degučio nuotr.

LIETUVA IR PASAULIS

Rusijos žiniasklaidai paskelbus apie šios šalies užsienio reikalų ministro Sergejaus Lavrovo pasiūlymus uždrausti naujose NATO narėse dislokuoti dideles karines pajėgas, Lietuvos ambasadorius Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijoje Linas Linkevičius pabrėžia, kad NATO nesiskirsto narių į naujus ir senus. Trečiadienį Rusijos dienraštis „Komersant“ savo interneto svetainėje paskelbė, kad Maskva siekia, jog NATO išsipareigotų nedislokuoti „svarių ginkluotųjų pajėgų“ naujose narėse, tarp kurių yra ir Lietuva. Nors Rusijos UR ministro pasiūlymai, anot L.Linkevičiaus, nėra tiesiogiai susiję su atsinaujinusiomis kalbomis apie Įprastinės ginkluotės Europoje ribojimo sutartį, Lietuva jau yra išreiškusi nerimą, kad didžiosioms valstybėms tariantis dėl šios sutarties atgaivinimo nenorėtų tapti „tarpine ir buferine zona“. Manoma, kad artėjančiame NATO viršūnių susitikime Lisabonoje gali būti užsiminta apie gynybos planų patvirtinimą Baltijos šalims.

Žurnalas „Glamour“ Lietuvos prezidentei Daliai Grybauskaitei ir dar 17-kos šalių vadovių moterų skyrė „Metų moters“ titulą. „Moterys yra labiau susitelkusios savo šalyse siekti gyvenimo kokybės“, - JAV žiniasklaidos grupei „Conde Nast“ priklausančio moterims skirto žurnalo interneto svetainėje cituojama Lietuvos prezidentė.

Be D.Grybauskaitės, į specialią „Metų moters“ kategoriją „Šalių vadovės moterys: išrinktosios“ dar pateko Vokietijos, Kosta Rikos, Slovakijos, Trinidado ir Tobago, Bangladešo, Islandijos, Kroatijos, Kirgizijos, Suomijos, Liberijos, Argentinos, Bosnijos ir Hercegovinos, Šveicarijos, Indijos, Australijos ir Airijos prezidentės bei Vyriausybių vadovės. „Jos suskirstytos be aiškios tvarkos: aštuonerių anūkų močiutė, poetė, kovos menų juodojo diržo savininkė, buvusi studentų organizacijos viceprezidentė, sociologė ir buvusi mokytoja. Jos tikrąja to žodžio prasme yra galingiausios pasaulio moterys: 18 premjerių ir prezidentų“, - teigia žurnalas. „Šis skaičius nuo 1990 metų padvigubėjo - ir ačiū Dievui, nes moterys lyderės keičia istoriją ne tik pusei pasaulio gyventojų moterų, bet visiems mumms“, - rašo „Glamour“.

Lietuva valstybių sąrašė, sudarytame pagal Žmogaus socialinės raidos indeksą (ŽSRI), lyginant su 2009-aisiais pakilo dviem pozicijomis, teigiama lapkričio 4 d. Jungtinių Tautų centrinėje būstinėje pristatytame Pranešime apie žmogaus socialinę raidą. Šiomet Lietuva tarp 169 valstybių užima 44 vietą. 2010 metų pasaulinio Pranešimo apie žmogaus socialinę raidą duomenimis, per vienerius metus Lietuvos ŽSRI išaugo nuo 0.782 iki 0.783, naudojant skalę nuo 0 iki 1.

Pagal ŽSRI Lietuvalenkia Latviją, užimančią 48 vietą, tačiau nuo Estijos atsilieka 10 pozicijų, teigiama pranešime spaudai. Norvegija užima pirmąją vietą pagal ŽSRI. Antra vieta atiteko Australijai, trečia - Naujajai Zelandijai. Valstybių sąrašo gale lieka Nigeris, Kongas ir Zimbabvė. Pirmasis Jungtinių Tautų vystymo programos parengtas pranešimas apie žmogaus socialinę raidą buvo pristatytas 1990 metais. Juo siekiama, kad vykstant ekonominiams debatams, formuojant politiką ir atliekant propaguojamąjį darbą, žmonės vėl atsidurtų plėtros proceso centre.

Lietuvos Seimas lapkričio 4 d. nusprendė svarstyti įstatymo projektą, kuriuo numatoma žydų bendruomenėms už nusavintą nekilnojamąjį turtą skirti 128 mln. litų kompensaciją. Teisingumo ministerijos parengtam įstatymo projektui po pateikimo pritarta už balsavus 67 Seimo nariams, prieš – dviem, o septyniems susilaukusių. Dėl įstatymo projekto priėmimo bus sprendžiama, kai jį apsvarstys parlamentiniai komitetai. Vyriausybės teikiamu projektu siūloma, kad už nacių ir sovietų režimų nusavintą žydų religinių bendruomenių turtą kompensacija būtų išmokėta 2012–2023 metais. Įstatymo projektu numatoma, kad piniginė kompensacija galės būti naudojama tik Lietuvos žydų religiniams, kultūros, švietimo, mokslo ir labdaros tikslams Lietuvoje, taip pat Antrojo pasaulinio karo metais Lietuvoje gyvenusiems ir nuo okupacinių režimų nukentėjusiems žydų tautybės asmenims paremti. **ELTA**

LIETUVOS DIPLOMATŲ PAREIŠKIMAI ĮSIUTINO LENKUS

Po Lietuvos užsienio reikalų ministerijos pareiškimų dėl lenkų pareigūnų skleistos informacijos Lenkija sustiprino diplomatinį puolimą prieš Lietuvą. Kalbėdamas su dienraščiu *Kurier Wilenski*, europarlamentaras Ryszard Czarnecki pareiškė, esą Lietuva ir visa Baltijos šalių regionas netrukus gali pasida-

binti nekokia etikete.

Politiko manymu, lenkų padėtis Lietuvoje ir rusų problemos Latvijoje gali privesti prie to, kad visas regionas užsitrauks prastą šlovę dėl tautinių mažumų diskriminavimo.

„Deja, Lenkija jau nebegali atsitraukti. (...) Laikas veikti ir perkelti šį reikalą į tarptautinę erdvę“, – sakė R. Czarnecki.

NATO ankstyvojo perspėjimo ir kontrolės sistemos (angl. *Airborne Warning and Control System, AWACS*) lėktuvas „Boeing 707“ Šiaulių oro uoste. www.kam.lt

AVIACIJOS BAZĖJE ŠIAULIUOSE NUSILEIDO NATO SKRAIDANTIS RADARAS

Šiauliai, lapkričio 3 d. (KAM). Lietuvos karinių oro pajėgų Aviacijos bazėje Šiauliuose NATO sąjungininkų oro pajėgų vadaviatė Ramšteine (Vokietija) rengia septintąją Baltijos šalių karinių oro pajėgų vienos dienos treniruotę BRTE VII (angl. Baltic Region Training Event). Šia treniruote siekiama pademonstruoti NATO išsipareigojimus kolektyviniam saugumui, sąjungininkų solidarumą ir pasitikėjimą.

BRTE VII, kuri vyks Estijos, Latvijos ir Lietuvos oro erdvėje, - puiki galimybė pamatyti JAV transporto lėktuvus „Hercules C-130J“, iš kurių bus vykdomas taktinis iškrovimas, šiuo metu NATO oro policijos misiją vykdančių JAV naikintuvų F-15C „Eagle“ pakilimą ir NATO ankstyvojo perspėjimo ir kontrolės siste-

mos (angl. Airborne Warning and Control System, AWACS) lėktuvo „Boeing 707“ nusileidimą Lietuvos karinių oro pajėgų Aviacijos bazėje Šiauliuose.

AWACS - tai skraidantis radaras, vadinamas „*NATO akimis ore*“ ir galintis aptikti orlaivius, esančius ore 400 km. spinduliu. NATO turi 17 tokių lėktuvų, pasirengusių sudėtingiausiose misijose suteikti reikalingą informaciją ir valdyti savus orlaivius.

Treniruotės metu šie orlaiviai palaikys ryšį su oro erdvės vadovavimo ir valdymo vienetais Uedeme, Vokietijoje, ir Bendruoju valdymo ir pranešimų centru Karmėlavoje, Lietuvoje, taip pat JAV oro pajėgų naikintuvais F-15C „Eagle“, dislokuotais Lietuvos karinių oro pajėgų Aviacijos bazėje Šiauliuose vykdyti

NATO oro policijos misiją Baltijos šalyse.

Lapkričio 3 d. į Šiaulius atskridę du transporto lėktuvai „Hercules C-130J“ vykdė skirtingas užduotis. Pirmais orlaivis Šiaulių kariniame aerodrome vykdys taktinį iškrovimą. „Taktinis iškrovimas vykdomas bet koku oru bet kokiose vietovėse, siekiant nedelsiant suteikti humanitarinę pagalbą žmonėms ar iškrauti krovinį, reikalingą kitoms užduotims vykdyti“, - sakė NATO aviacijos bazės Ramšteine štabo karininkas majoras Enrique Hemendez-Medel, atsakingas už šias pratybas. Pasak majoro, orlaivis „Hercules C-130J“ gali leisti ant trumpo prastos būklės nusileidimo tako, krovinį iškrauti neišjungęs variklių, paskui vėl pakilti. Po to tą patį procesą gali pakartoti kitas lėktuvas.

NATO NEDISLOKUOS BRANDUOLINIO GINKLO NAUJOSE NARĖSE

NATO nedislokuos branduolinio ginklo naujose aljanso valstybėse narėse, praneša *echo.msk.ru*.

„Anksčiau išsakytas ketinimas nesikeičia – mes laikysimės žodžio“, – pareiškė agentūrai „Interfax“ NATO generalinis sekretorius Anders Fogh Rasmussen. Jis pridūrė, kad nauja strateginė NATO koncepcija neprieštaraus JTO

įstatams.

Rusija buvo pateikusi NATO tarpusavio santykių projektą, kurio pagrindu numatoma uždrausti dislokuoti dideles karines pajėgas naujose aljanso šalyse narėse. Sutartyje nurodyti minimalūs leidžiami ginkluotės ir pajėgų lygiai.

Rusijos sutarties projekte rašoma apie laikino karinių pajėgų dislokavimo teritorijoje

šalių, kurios prisijungė prie NATO per paskutinę aljanso plėtros bangą, apribojimą.

Rusija su NATO nėra oficialiai susitarusios, kokias pajėgas reikėtų laikyti didelėmis. Pavyzdžiui, Rusija mano, kad Bulgarijoje ir Rumunijoje rotacijos pagrindu dislokuotos ginkluotosios pajėgos, kurias sudaro 3–5 tūkst. karių brigada, yra didelės. Tačiau Vašingtonas šiai kategorijai jų nepriskiria.

Jeigu jie nori gyventi Lietuvoje, jie turėtų prie jos artėti, o ne tolti. **Manau, kad tie, kurie nori kitaip, tegul važiuoja į Lenkiją – taigi laisvas judėjimas**“, – sakė politikas.

R. Czarnecki tokį J. Karoso pareiškimą traktuoja kaip lenkų vijimą lauk iš Lietuvos. Esą tokie pareiškimai kenksmingi abiem valstybėms, o Maskva, savo ruožtu, trina rankas. „Lietuva turi pagaliau savo galvoje paieškoti

proto, eiti kompromiso link, nes tas aklas užsispyrimas tik kenkia. Tačiau Kremliuje jis neabejotinai priimamas su pasitenkinimu“, – kalbėjo europarlamentaras. Jis pridūrė, esą lenkų politikai toli gražu ne visais klausimais yra vieningi, tačiau lenkų padėtis Lietuvoje – išimtis. **Europarlamentaras taip pat patvirtino, kad diplomatinis Varšuvos spaudimas Vilniui yra oficiali politinė linija.**

Vytautas Matulionis

DIENOS GIMIMAS

*Aušroj sukurta, naktį nugalėjus,
Vaivorykštę įžiebus skaidriam rasos laše,
Drovi diena, glėby viliūgo vėjo,
Nedrąsiai dairosi paklydusi sapne.*

*Lėtai praskleidus vėsų rūko šydą,
Pritemdžiusi liepsnojančias akis,
Ji kyla į bežadę ryto tylą,
Žerėdama lyg nemari viltis.*

*Jos nuoširdus šypsnyys nušviečia
Žiedus maldon sukniubusių gėlių,
Liauna ranka grožėtis kviečia
Kiekvienu sidabruotu pievos lapeliu.*

*Ūmai parausta pilki uolų galiūnai,
Nors kloniuos tebetvyro bauginanti tamsa,
Melsvom atošvaistėm suvirpa upės, liūnai,
Iš snaudulio, nenoriai, keliasi gamta.*

*Duslioje prieblandoj pražysta gintarinė saulė,
Iš debesų minios ištrūkę krykščia spinduliai...
Ne, tai ne melas, ne gudri apgaulė -
Tai tik dienos gimimo amžini kerai.*

KULTŪROS KRONIKA

Vatikane, kai popiežiumi buvo išrinktas Jonas Paulius II, tuoj po to atėjo pasimelsti į lietuviškąją koplyčią bazilikos požemyje. Spalio 16 d. Lietuvos Katalikų bažnyčios vyskupai ir Italijos lietuviai paminėjo lietuviškosios Gailestingumo Motinos koplyčios Šv. Petro bazilikoje 40-ąsias metines. Ambasadoriaus prie Šventojo Sosto Vytauto Ališausko teigimu, prieš 40 metų Lietuvai suteikta galimybė svarbiausioje pasaulio Katalikų bažnyčios šventovėje pasakoti apie savo istoriją, tikėjimą, kovą už laisvę ir šiandien turi neįkainuojamą vertę”. Tai išskirtinė privilegija. Galima tik stebėtis to meto lietuvių dvasiškų sumanumu ir jų diplomatiniais žygiais. Juk lietuviškoji koplyčia Vatikane atsirado pačiu sudėtingiausiu užgniaužto valstybingumo metu”, – kalbėjo diplomatas.

Kardinolas Audrys Bačkis vadovavo šv. Mišių aukai. Po to su *Lietuvos ryto* korespondentu kalbėdamas prisiminė, jog dirbdamas Vatikano valstybės sekretoriате beveik kasdien čia ateidavo pasimelsti. „Juk lietuvis čia – kaip namuose. Užtenka žvilgtelėti į Aušros vartų Mariją”.

Koplyčios projektą rengė ir ją dekoravo vienas garsiausių XX amžiaus Lietuvos menininkų Vytautas Kazimieras Jonynas. Čia salėje vaizduojama Vilniaus Aušros vartų Marija, karaliaus Mindaugo krikštas, Vytautas, Jogaila, miestai Vilnius ir Kaunas, bareljefas „Sibiro maldaknygė” su lietuviškai įrėžtu užrašu „Marija, gelbėk mus”.

Pasaulio lietuvių lėšomis įrengta koplyčia pašventino popiežius Paulius VI 1970 metais.

Šventėje dalyvavo vyskupai Jonas Boruta, SJ, Rimantas Norvila, Gintaras Grušas, kolegijos rektorius prel. Petras Šiurys, beveik trys šimtai kunigų iš Lietuvos. Vakare jiems ir pasauliečiams Romoje, Šv. Kazimiero popiežiškoje kolegijoje, buvo koncertas, kurio programą atliko dainininkė Vaida Genytė.

Žurnalas Veidas savo laidoje rašo kaip telkti tautą, skatinti patriotizmą, galėtume pasimokyti iš 1930-ųjų metų, kai visa Lietuva ištisus metus minėjo Vytautą Didįjį, jo žygius ir nuopelnus. Tuo metu Vincas Mykolaitis-Putinas rašė: „Tautinis mūsų renesansas, „Aušros” pradėtas, buvo atremtas į savo tautos praeities aukštinimą. Dabarties vergovei ir sumenkėjimui XIX amžiaus patriotai kaip antitezė ir idealą rodė praeities laisvę ir karžygiškumą. Ši antitezė pavergtai tautai turėjo nepaprastos psichologinės galios”. Vytauto paveikslas buvo vežamas į kiekvieną miestą ir miestelį, kuriose jį pasitikdavo minios lietuvių.

Kompozitoriaus Vykinto Baltako kūrinio premjera skambėjo „Musica Viva” festivalyje Miunchene (Vokietija). Bavarijos radijo simfoninis orkestras, dirigavo Luco Viso, atliko V.Baltako kūrinį „Scoria”. Šis sudėtingas 20 minučių trukmės opusas buvo rašomas beveik 10 metų. Lotynų kalbos žodis „scoria” reiškia korėtą vulkaninės kilmės uolieną, susidarančią vėstant išsiveržusiai lavai bei pelenams. Nors šis vaizdinys turi daug bendra su V.Baltako muzika, jokių būdu tai nėra tiesmuka iliustracija - pavadinimas atsirado tik vėliau, užbaigus kompoziciją. Koncertas, kuriame skambėjo lietuvių autoriaus premjera, buvo transliuojamas tiesioginiame „BR-Klassik” radijo eteryje .

„DRAUGAS” PRADĖJO SKAIČIUOTI 102-UOSIUS METUS

„Draugo” tradicinio pokylio meninę programą atliko geriausias pasaulyje akordeonistas, ką tik laimėjęs pirmąją vietą Pasaulio akordeonistų konkurse, kuriame dalyvavo 28 valstybių akordeonistai. Lauretas – virtuozas **Martynas Levickis**, dešinėje, kalbasi su „Dirvos” redaktoriumi Vytautu Radžiumi pokylio metu.

E.Šulaičio nuotr., Irytas.lt

Antrąjį šimtmetį pradėjęs „Draugo” laikraštis, spalio 30 d. surengęs savo metinį pokylį, pritraukė gana gausų lankytojų būrį – arti 300 žmonių, kurie stengiasi išlaikyti šį seniausią išeivijos leidinį. Įdomu, kad šį kartą buvo matyti ir jaunesnių žmonių.

Šventėje dalyvavo svečiai iš Lietuvos, Vašingtono bei kitų miestų. Vienu svarbiausių jų buvo čikagiečiams gerai pažįstamas diplomatas, buvęs Lietuvos gen. konsulas Čikagoje **Arvydas Daunoravičius**, šiuo metu dirbantis Lietuvos užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento direktoriumi.

Sveikindamas susirinkusiuosius A.Daunoravičius

sakė: „Šis vakaras yra nuostabi proga pažvelgti į šio ypatingo leidinio reikšmę pasaulio lietuvių gyvenime. Juk „Draugo” nueitas kelias – tai kartu ir laisvės idėjos, laisvos Lietuvos, lietuviškos savasties išsaugojimo, gimtojo žodžio puoselėjimo kelias.

„Draugas” jau seniai tapo viso pasaulio lietuvių paveldu, neatsiejama mūsų bendruomeninio gyvenimo dalimi. Tvirtai tikiu, kad ir pradėjęs savo antrąjį šimtmetį mūsų visų pastangomis „Draugas” tvirtai žengs savuoju keliu ir skleis žinią apie lietuvių šeimą”.

Pasak A.Daunoravičiaus, JAV lietuviai ilgus dešimtmečius skleidė pasauliui tiesą apie iš pasaulio politinio žemė-

lapio prievarta ištrintą, tačiau nepalūžusią, orią, didingą tautą ir valstybę.

„Jungtinių Amerikos Valstijų lietuvių bendruomenės sukurta lituanistinio švietimo sistema gali būti laikoma pavyzdžiu daugeliui mūsų tautiečių, siekiančių išlaikyti lietuviybę užsienyje, perduoti lietuvišką pradą mūsų jaunajai kartai. Puikus to liudijimas – didžiausios pasaulyje Maironio ir Čikagos lituanistinės mokyklos, taip pat šiemet 50-ies ir 60-ies metų sukaktis švenčiančios energingos ir jaunatviškos Vašingtono Kristijono Donelaičio, Bostono ir Niujorko Maironio lituanistinės mokyklos”, – kalbėjo svečias iš Vilniaus.

Edvardas Šulaitis, Irytas.lt

ATSTATYTAS SOVIETMEČIU SUNAIKINTAS PAMINKLAS

Kauno rajone, Lapėse, atidengtas ir pašventintas atstatytas paminklas žuvusiems kovotojams už Lietuvos nepriklausomybę.

1928-aisiais paminklą Lietuvos nepriklausomybės 10-mečiui paminėti iš pačių gražiausių Lapių apylinkėse rastų akmenų pastatė tuometinis Lapių klebonas ir vietos šaulių būrys.

Sovietai, okupavę Lietuvą, jį, kaip ir daugelį kitų paminklų, suniokojo. Tačiau miestelio mokytojo, kraštotyrininko Broniaus Šukio dėka bendruomenei pavyko išsaugoti autentišką paminklo plokštę, kurią nepaisydamas grėsiančių nemalonumų saugojo Lapių mokykloje.

„Kada atvažiuodavo inspektoriai į muziejų tikrinti,

kokie eksponatai yra mokyklos muziejuje, tos dėžės būdavo prašoma neliesti, nes esą ten sudėti archeologiniai dalykai, rasti Lapių pilies griuvėsiuose”, – pasakoja Vaida Trofimišininė, Kauno r. Lapių pagrindinės mokyklos direktorė.

Atgavus nepriklausomybę bendruomenė sumanė paminklą, tapusį jų krašto istorijos nebyliu liudininku, atstatyti, tačiau vienas iš paminklo atstatymo iniciatorių dabartinis Lapių klebonas sako, kad tai nebuvę lengva.

„Nepriklausomoj Lietuvoj reikėjo dvidešimt metų kovoti, net piketuoti ir visaip kaip kitaip kovoti, kad paminklas būtų atstatytas”, – sako Lapių parapijos klebonas Robertas Skrinškas.

M. K. ČIURLONIO KŪRINIAI MILANE

Įveikę daugiau nei 1,5 tūkst. km atstumą Mikalojaus Konstantino Čiurlionio kūriniai Milano karališkuosiuose rūmuose reprezentuos Lietuvą.

Kiekvienas paveikslas, prieš patekdamas į dėžę, buvo apsuktas į medvilnę panašia medžiaga. Per ilgas keliones, muziejininkės teigimu, svarbiausia – stabilumas. Jį užtikrina kartono gabalėliai, porolonas ir jūros puta. „Pakavome paveikslus dvi dienas. Dirbome po dvylika valandų”, – prasitarė muziejininkė. Rankoves pasirai-tojo ir administracijos atstovai, ir ekspozicijų salių darbuotojai, ir restauratoriai. *LRT*

Paminklą pašventino Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, į atidarymo šventę susirinko visa miestelio bendruomenė. *LRT*

JUODOJOJE JŪROJE - DVIEJŲ EPOCHŲ ATSPINDŽIAI

Devyni raiteliai iš Lietuvos įrodė, jog 600 metų gyvavęs ir legenda tapęs posakis, kad Vytautas Didysis girdė žirgus Juodojoje jūroje, yra tiesa.

Įbridę į Juodąją jūrą žirgai, visų nuostabai, godžiai gėrė sūrų vandenį. V.Ščiavinskio nuotr. Vis dėlto Vytautas girdė žirgus Juodojoje jūroje”, – vakar po pietų džiaugsmu tryško žygio sumanytojas Giedrius Klimkevičius, ką tik pats pagirdęs kumelę Bombą Juodojoje jūroje. Įkandin jo raiti į vandenį įbrido dar aštuoni raiteliai.

Septyni vyrai ir dvi moterys sėkmingai pasiekė Juodąją jūrą, pagirdė joje žirgus, išmaudė juos ir išsimaudė patys.

Nuoširdžiai lyg vaikai raiteliai šokinėjo bangose iš rankų į rankas perduodami raudoną Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės vėliavą su baltu raiteliu, spaudė glėbyje vienas kitą ir sveikino su sėkminga žygio pabaiga.

Ši komanda pagaliau galėjo su palengvėjimu atsipūsti. Toks tolimas ir, atrodo, tik svajone buvęs tikslas – pasiektas. Raiteliai priminė didingą Lietuvos istoriją ir išgarsino pasaulyje ištverminguosius žemaitukų veislės arklius.

Šie žirgai prieš 600 metų į pergalingus žygius nešė Vytautą Didįjį, o Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdos plytėjo nuo Baltijos iki Juodosios jūros.

Savo vertę žemaitukai – vienos seniausių žirgų veislių

Europoje palikuonys – dar kartą įrodė žygyje „2000 kilometrų istorijos”. Šie žirgai nunešė lietuvius raitelius beveik du tūkstančius kilometrų nuo Senujų Trakų iki Juodosios jūros ties Očakivo miestu, pakeliui vis užsukdami į istorines Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės vietas.

– Kelionė baigėsi – ką tik pagirdėte žirgus Juodojoje jūroje. Ką tai reiškia jums, žygio sumanytojai? – pasiteiravau G.Klimkevičiaus.

– Trisdešimt aštuonios dienos, keturi milijonai nusileidimų ir pakilimų balne, beveik du tūkstančiai kilometrų nuo Senujų Trakų iki Očakivo.

Šiandien nebeprisimename nei nutrintų kojų, nei nugaros skausmų, nei alinamo nuovargio. Visa tai lydėjo mus žygyje, bet raiteliai nedejavo. Komanda iki galo buvo vieninga.

Raiteliai ir palaikymo komanda atliko tai, apie ką mūsų protėviai pasakojo mūsų seneliams, seneliai – tėvams, tėvai – mums. Jie pasakojo, kaip Vytautas Didysis girdė žirgus Juodojoje jūroje ir kokia didelė bei galinga tuomet buvo Lietuva.

Mes patvirtinome legendą. Viena vertus – džiugu, kita vertus, liks mažiau ginčų, ar tai tiesa, leidžiant laiką geroje kompanijoje.

– Očakivą pasiekėte per trisdešimt aštuonias dienas – dviem dienomis anksčiau nei planavote išvykdami. Kodėl paspartinote žingsnį?

Įbridę į Juodąją jūrą žirgai, visų nuostabai, godžiai gėrė sūrų vandenį.

www.lrytas.lt

– Žygio maršrutą ir trukmę nustatėme po daugybės pokalbių su žemaitukų augintojais, raiteliais, istorikais. Neturėjome tikslo pasiekti Juodąją jūrą trumpiausiu keliu.

Maršrutas vingiavo per istorinius kultūros objektus, kurie turėjo didelę reikšmę Lietuvos Didžiąjai Kunigaikštystei Vytauto Didžiojo laikais.

Penkiasdešimties kilometrų atstumas per dieną buvo pasirinktas kaip optimalus, kad žirgai nenuvargtų.

Bet jie pasirodė dar ištvermingesni, nei manėme.

Sudėtingiausia buvo pradžia. Reikėjo priprasti prie tempo, vietos voroje. Ne visi žirgai buvo tinkamai paruošti kelionei. Tokio žygio patirties ne tik Lietuvoje, bet ir

Europoje nebuvo, todėl teko mokytis savų klaidų.

Įpusėję žygį jie pasiekė puikią fizinę formą, galėjo bėgti dar sparčiau, bet nesukbėjome.

Jau buvo numatytas mūsų sutikimas Očakive.

– Ne viskas ėjosi sklandžiai – nugaišo raitelio Vaidoto Digaičio kumelė, du žirgus palikote ilsėtis pas ukrainietį ūkininką. Kodėl taip nutiko?

– Šiandien prie Juodosios jūros mūsų atėję pasveikinti žmonės stebėjosi ant jų kūnų neišvydę nei žaizdų, nei nutrynimų.

Tai pamatys ir lietuviai, kai sugrįšime į Vilnių.

Nelaimė, kuri nutiko V.Digaičio kumelei, nebuvo

nuovargio pasekmė, o rimtą traumą turėjo tik vienintelis Kokonas. Jam trūko sausgyslė, bet taip galėjo nutikti bet kuriam žirgui ir bet kur.

Vytautas Didysis į Žalgirio mūšį Griunvaldo lauke jojo keturiais žirgais. O mes, dešimt raitelių, išjojome į žygį tik su penkiais pakaitiniais.

Šiame žygyje žemaitukai atskleidė visus savo veislės privalumus.

Ekspedicija „2000 kilometrų istorijos” – tik pirmasis žingsnis garsinant žemaitukus Lietuvoje ir pasaulyje.

Reikėtų intensyviau juos ruošti ištvermės jojimo varžyboms, treniruoti, kad garsintų savo veislę ir kartu Lietuvą.

Milda Zavarskytė, Lietuvos rytas, 2010 m. spalio 16 d.

LAIŠKAS

LIETUVOJE AUGA JAUNIMAS, APIE KURIUOS NERAŠO DIDIEJI LAIKRAŠČIAI

Per 17 viešnagės dienų Lietuvoje patyriau daug įdomių, o kartais net jaudinančių įspūdžių.

Esu Tautos fondo taryboje Mokyklų įkurdinimo ir labdaros komisijos narė bei „Knygos Lietuvai” projekto vadovė. Kiekvienos kelionės į Lietuvą metu stengiuosi aplankyti kelias provincijos mokyklas, užmegzti ryšius su mokytojais, suprasti jų problemas arba tiesiog pajauti tų mokyklų gyvą pulsą. Jau esu aplankiusi beveik visas Vilnijos mokyklas, o jų be rods yra 60. Vilniaus mieste dar daugiau. Belankant jas, buvo patirta, kad mokykloms trūksta knygų apie neiškreiptą mūsų tautos istoriją, apie partizanų kovas už Lietuvos laisvę. Taip gimė projektas „Knygos Lietuvai”, kurį sėkmingai įveikėme ir visoms Lietuvos mokykloms parūpinome (jų yra 1239) po

11 knygų, liečiančių mūsų tautos genocido laikotarpį.

Mokyklų pageidavimu, gimė ir kitas projektas „Mokyklų bibliotekų praturtinimas bręstančio jaunimo auklėjimo klausimais”. Todėl kiekviena mokykla galėjo užsisakyti ne daugiau kaip už 250 litų, arba 100 dol. knygų. Iš 1239 mokyklų užsisakė 1225!

Šiluvos vidurinėje mokykloje mūsų diskusijos užsitęsė 4 valandas. Po poros dienų į mane kreipėsi viena iš mokytojų su prašymu pamatyti vieną jaunuolį. To jaunuolio E.S. istoriją bandau trumpai Jums, mieli skaitytojai, pristatyti.

Jo tėvai išsiskyrę. Kiekvienas gyvena su draugu ir drauge kituose miestuose. Likę 4 vaikai verčiasi gerų žmonių pagalba ir visi mokosi Šiluvos vidurinėje mokykloje. Vyriausias baigė vidurinę, įstojo į Kauno

technikos universitetą ir gavo valstybinę stipendiją. Jaunuolis galvojo, kad galės gyventi pas mamą Kaune. Deja, jam ten nuvykus, motina jam padavė nuomojamo buto raktus, ir pasakiusi, kad ji išsikelia į kitą miestą, dingo. Ir liko šis jaunuolis su raktais rankose šaltame bute ir tuščiu šaldytuvu.

Sutikau su šiuo jaunuoliu pasikalbėti. Po poros valandų duryse stovėjo puikus, giedro veido tiesus jaunuolis. Prasidėjus pokalbiui, paaiškėjo, kad vasarą jis tegalėjo susitaupyti vos 150 litų (60 JAV dol.), nes turėjo rūpintis jaunesniųjų brolių išlaikymu. Tuo momentu prisiminiau istoriją apie Simoną Daukantą, kuris su duonos kepalėliu iškeliavo iš kaimo siekti mokslo. Nebeturėjau daug ko su savimi. Kai jam padovanojau (man dovanotas) dvi poras vilnionių kojinių, jis mielai priėmė ir pratarė: „Kai mama buvo kartu su mumis, ji mums kojines numegzdavo...”. Jo žvilgsnyje pastebėjau gilų liūdesį ir...” Atsisveikinant įteikiau jam

100 dol., o mano bičiulė Nijolė Bražėnaitė dar pridėjo jam mokslo knygoms įsigyti. Pažadėjau jo nepamiršti.

Uždarius jam duris ir mane apėmė didžiulis grau dulys ir... džiaugsmo ašara, kad suteikta viltis jaunam žmogui.

Palaikau ryšį su jo buvusia mokytoja. Sužinojau, kad jis su draugu išsinuomavo butelį be šildymo. Pirks malkas ir kūrens patys, kad būtų pigiau, nes studijoms reikia daug pinigų.

Mieli „Dirvos” skaitytojai, pagalvokite, kad kiekvienas litas šio jaunuolio studijoms yra dideli pinigai. Jei kas galėtumėte paaukoti kelis dolerius, siųskite šiuo adresu: R. Šomkaitė, 386 Hillside Pl., South Orange, NJ 07079.

Šiluva – stebuklų vieta. Kai mes įteikėme vienai vasaros stovyklai finansinę

paramą neturtingųjų šeimų vaikučiams, tuoj pasklido žinia, kad kitąmet bus stovykla ir jie galės dalyvauti, tai jaunimas panorėjo mus pamatyti. Sutikome būti matomos... Gražus būrys atėjo su gėlėmis, krepšeliu pačių paruoštomis dovanėlėmis. Jie mums padėklamavo, padainavo, padėjojo, papasakojo apie save. Įvyko labai šiltas susitikimas. Tik baigiantis pokalbiui, viena mergaitė tarė: „O dabar mes norime jus palaiminti”. Jie apsupo mus ratu, ištiesė savo rankas virš mūsų galvų ir be galo gražia maldele mus palaimino, prašydami Dievulį mums sveikatos, laimingo grįžimo į namus...” Mokiniai mus aplankė ilgosios pertraukos metu. Mūsų susijaudinimui ir džiaugsmui nebuvo ribų. Mokiniai klegėdami išbėgo į mokyklą. Ar ne stebuklas?

R. Šomkaitė

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga. Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

LIETUVOS LENKAS STOJO GINTI LIETUVOS PRIEŠ LENKIJĄ

Balsuojant dėl Lietuvos nepriklausomybės susilaikęs Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo (AT-AS) narys, eksparlamentaras Ryšardas Maceikianecas stojo ginti Lietuvos konflikte su Lenkija. Eksparlamentaras parašė laišką Lenkijos prezidentui Bronislawui Komorowskiui, kuriuo teigia, kad Vilniaus krašte Lietuvos lenkų teisės nėra pažeidinėjamos, o lenkiškos šeimos gali laisvai ugdyti savo vaikus lenkų kalba nuo darželių iki gimnazijų.

„Pone prezidente, prašome susimąstyti, kas galėtų pažeidinėti Lietuvos lenkų pilietines teises Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose, jeigu ten visišką ir neribotą valdžią jau daugiau nei 15 metų vykdo Akcijos (Lietuvos lenkų rinkimų akcijos – DELFI) veikėjai arba taip vadinami lenkai „vidaus okupacijos sąlygomis?“ – teigiama laiške Lenkijos valstybė vadovui, apie kurį buvo informuota ir Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė.

Lietuvos lenkų rinkimų akcijos (LLRA) vadovas, europarlamentaras Valdemaras Tomaševkis laiško kaimyninės valstybės vadovui komentuoti nepanoro, nes, pasak jo, tai yra privataus asmens nuomonė, o nuomonę gali turėti ir laisvai ją reikšti kiekvienas žmogus.

Valdžia rajonuose lenkų, jie ir sprendžia

Savo laiške Lenkijos prezidentui B. Komorowskiui, R. Maceikianecas išdėstė savo požiūrį į Vilniaus krašto lenkų problemas. Jis atkreipė dėmesį, kad lenkiškais vadinamuose Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose valdžia priklauso regioninei LLRA, tad realiai, pasak jo, ši partija ir daro didžiausią įtaką Lietuvos lenkų padėčiai.

R. Maceikianecas laiške rašo, jog tiek žemės grąžinimo klausimu, tiek kalbant apie vaikų ugdymą ar vardų ir pavardžių rašybą asmens dokumentuose Lietuva nepažeidžia lenkų teisių, o kai kuriose srityse netgi užtikrina kur kas daugiau galimybių nei tai daro kitos šalys.

Pasak laiško autoriaus, žemės grąžinimas visoje Lietuvoje vyko pagal tuos pačius teisės aktus – lenkų gyvenamame Vilniaus krašte, anot jo, nebuvo pritaikytos jokios blogesnės sąlygos.

„Juk vien Vilniaus rajono savivaldybė, vienintelė Lietuvoje, nepatvirtino upių ir ežerų krantų rezervavimo vietos lenkams, nes patogiau buvo skirti vandens telkinių krantus „reikalingiems žmonėms“. Juk tik čia nepagrįstai per daugelį metų buvo vilkinamas generalinio plėtros plano patvirtinimas, dėl ko lenkai negalėjo pasinaudoti gera žemės

1-ojo pėstininkų didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino pulko kariai kerta buvusią demarkacijos liniją. 1939 m. spalio 27 d. Fot. Julius Miežlaidis.

Lietuvos nacionalinis muziejus

kainų konjunktūra”, - rašoma B. Komorowskiui.

Panašią nuomonę R. Maceikianecas išdėstė ir vaikų ugdymo klausimu. Laiško autoriaus teigimu, „Lietuva yra unikali valstybė pasaulyje (nežiūrint to, kad kitose šalyse lenkų yra žymiai daugiau), kur apie 100-e mokyklų – nuo darželių iki gimnazijų – lenkų kalba visų dalykų mokosi apie 16 tūkst. mokinių”.

Jis pabrėžė, jog tautinių mažumų mokykloms skiriamas mokinio krepšelis yra didesnis nei krepšeliai lietuviškomis mokykloms. Tiesa, R. Maceikianecas teigia, jog lenkiškų mokyklų mokinio krepšelis yra 20 proc. didesnis nei lietuviškų, nors iš tiesų krepšelis yra 15 proc. turtingesnis.

Lenkai Lietuvoje kovoja ne už lenkų, o prieš lietuvių kalbą?

Kalbėdamas apie Lietuvos lenkų dažnai išsakomus priekaištus dėl mokinių ugdymo lenkų kalba, R. Maceikianecas teigia manęs, jog lenkai kovoja ne tiek už galimybę savo vaikams mokytis jų gimtąja kalba, kiek už siekį riboti lietuvių kalbos ir literatūros dėstymą tautinių mažumų mokyklose. Šį procesą R. Maceikianecas vadina „kova prieš pilietinę Lietuvos lenkų integraciją”.

„Nematome kol kas mūsų šalies valdžios noro uždarinėti

mokyklas, kuriose dėstoma lenkų kalba”, - rašoma laiške, kuriame pabrėžiama, kad lenkiškų mokyklų auklėtiniai, tikėtina, dirbs ir gyvens Lietuvoje bei darbo rinkoje savo kalbos žiniomis konkuruos su lietuviais.

Jis, be kita ko, teigia manantis, kad Lenkijos užsienio reikalų ministras Radoslawas Sikorskis, pareiškęs, jog nevyks į Lietuvą, kol lenkų atstovams nebus leidžiama dokumentuose asmenvardžius rašyti visomis lotyniškėmis raidėmis, yra blogai informuotas.

Viena vertus, pasak laiško autoriaus, dalis lenkais Lietuvoje save vadinančių žmonių yra atvykėliai iš Baltarusijos ir kitų buvusių sovietinių šalių – tad atsiradus poreikiui jiems įrodyti savo lenkišką kilmę, kiltų nemenkų problemų.

Antra vertus, R. Maceikianecas tvirtina, jog visos Europos tautos kalbą laiko vienu iš svarbiausių tautinės tapatybės elementų, tad esą lietuvių jautrumas kalbos dalykams yra suprantamas: „Kitų kalbų rašmenų, ženklų ir dvigubų rašmenų įvedimas į oficialius valstybės dokumentus yra sunkiai priimtinas, kadangi susilpnina tapatumo pagrindą. Pagaliau tai nėra pavienė nuomonė – visos Europos tautos panašiai supranta savo kalbos vertę”.

A.† A.

ALDONAI MAURUTIENEI

iškeliavus Amžinybėn, reiškiamo gilią užuojautą jos vyrui, buvusiam Vilties draugijos pirmininkui dr. VYTAUTUI MAURUČIUI ir visiems artimiesiems.

Vilties draugijos valdyba

„DIRVAI” AUKOJO

A.Pautienis, Richmond Hts., OH.....	100
A.Sutkus, Beverly Shores, IN..	78
G.Plukas, Santa Monica, CA...	72
A.Simonaitis, Rockford, IL.....	52
G.Gontar, St. Louis, MO.....	45
V.Momkus, Chicago, IL.....	25
K.Kablys, Baton Rouge, LA....	16
V.Ramunas, Willoughby, OH....	15
J.Butrimas, Cleveland, OH	10
M.Hudgins, Cleveland, OH	10
N.Juščenąs, Clev. Hts., OH.....	10
J.Lauce, Loveland, CO.....	10
A.Kazlauskas, Orland Pk., IL....	5
I.Laurinaitis, Clev., OH.....	3
E.Klimas, Cleveland, OH	2

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

myninės valstybės vadovas suvoks, jog kad LLRA veikėjų platinama informacija neatitinka tikrovės ir kad Lietuvos lenkai nėra diskriminuojami tautiniais pagrindais.

„Lenkijos elitas, man rodos, ypač atitrūko nuo visuomenės ir bando gelbėtis renkant politinį kapitalą ir balsus iš šmeižto ir konfliktų mūsų šalies atžvilgiu”, - svarstė pašnekovas.

Lenkijos užsienio reikalų ministras R. Sikorskis viešai apkaltino Lietuvą nevykdant įsipareigojimų lenkų tautinei mažumai ir nesprendžiant į naftos perdirbimo gamyklą investavusio koncerno „PKN Orlen” logistikos problemų.

Lietuvos premjeras Andrius Kubilius savo ruožtu svarstė esąs nustebeš atskirų Lenkijos politikų, atrodytų, sąmoningai kaitinama atmosfera ir žeriamais kaltinimais. A. Kubilius teigė galįs spėti, jog tai Lenkijos vidaus politikos atspindžiai.

Kiek vėliau kaimyninė valstybės premjeras Donald Tusk pareiškė, jog Lenkija neatsisakys reikalavimų dėl lenkų tautinės mažumos, bet nenaudos brutalaus spaudimo prieš Lietuvą.

Eglė Samoškaitė,
www.delfi.lt

A.† A.

REGINAI VAITKEVIČIENEI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo jos dukrai Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos vicepirm. DAIVAI MEILIENEI su vyru PRANU, sūnui ALGIMANTUI VAITKEVIČIUI su žmona KIMBERLY ir viesiems giminėms Lietuvoje bei Kanadoje.

Korp! Neo-Lithuania vyr valdyba
Eduardas Modestas
Vita Girdvainienė
Algis Augaitis
Vaclovas Mažeika

„ŽUVĖDRA” IŠKOVOJO PASAULIO ČEMPIONATO SIDABRĄ

Maskvoje vykusiame pasaulio Lotynų Amerikos sportinių šokių ansamblių čempionate Klaipėdos „Žuvėdros” pirmoji komanda pelnė sidabrą.

„Žuvėdros” pagrindinei komandai, kuri šoko pagal vokiečių grupės „Scorpions” melodijų motyvus, trys teisėjai skyrė pirmąją vietą, vienas – antrąją ir trys – trečiąją.

Pasaulio čempione tapo Tiumenės „Vera” (Rusija). Bronza atiteko nugalėtojo titulą gynusiam Brėmeno „Gruen Gold Club” (Vokietija) ansambliui.

Ketvirtąją vietą užėmė „TSZ Velbert” (Vokietija), penktąją – antroji „Žuvėdros”

komanda, o šeštąją – Tambovo „Cveta Radugi” (Rusija).

„Žuvėdra” dalyvavo jau 21-ame pasaulio čempionate, iš kurio septyniolikoje iškovojo medalius. Klaipėdos universiteto sportinių šokių ansamblis, kurį treniruoja Skaistė ir Romaldas Izdelevičiai, pasaulio vicečempionu tapo šeštą kartą. Klaipėdiečiai šešis kartus iškovojo auksą, o penkis pelnė bronzą.

„Žuvėdros” šokėjai Europos čempionatuose triumfavo septynis kartus.

Pasaulio čempionate dalyvavo 17 ansamblių iš 10 šalių. Šokėjus vertino ir teisėjas iš Lietuvos Virginijus Visockas. *ELTA*

„Žuvėdros” šokėjai.

ELTA

LIETUVOS MOTERŲ KOMANDA PRADĖJO DVIRAČIŲ TREKO EUROPOS ČEMPIONATĄ

Lietuvos moterų komanda sėkmingai pradėjo dviračių treko Europos čempionatą, kuris vyksta Lenkijos Pruškovo mieste. Lapkričio 5 d. moterų komandų 3 kilometrų persekiojimo lenktynių atrankos varžybose Lietuvos dviratininkių trio - 19-metė Vaida Pikauskaitė, 23-ejų metų Vilija Sereikaitė ir 22-ejų metų Aušrinė Trebaitė - distanciją įveikė per 3 minutes ir 28,011 sekundės bei užėmė antrą vietą. Mūsiškes, kurios startavo

pirmos, aplenkė tik paskutinės važiaavusios britės (3:24,916).

Kvalifikacijos varžybose iš viso dalyvavo 14 komandų. Dvi geriausia laiką pasiekusios komandos - Didžioji Britanija ir Lietuva kovos finale, o trečioje ir ketvirtoje vietoje likusios ekipos - Baltarusija ir Vokietija - grumsis dėl bronzos medalių.

Lapkričio 5 d. moterų komandų sprinto rungtyje dar lenktyniavo Lietuvos rinktinės duetas Gintarė Gaivenytė ir

Simona Krupeckaitė.

Mūsiškių varžovės penkto važiavimo dvikovoje buvo labai pajėgios britės - Victoria Pendleton ir Jessica Varnish. Lietuvės du ratus įveikė per 34,485 sek. ir nusileido priešininkėms 33,382. Pagal rezultatą Lietuvos dviratininkės užėmė 5-ą vietą ir pasitraukė dėl kovos iš medalių. Iš viso šioje rungtyje varžėsi 10 komandų. Finale britės kovos su prancūzėmis (33,521), o dėl bronzos jėgas išmėgins Vokietijos (33,676) ir Olandijos (34,061) sprinterių poros. *ELTA*

LIETUVOS LEDO RITULIO LYGOS RUGTYNĖS BAIGĖSI MUŠTYNĖMIS

Lietuvos Nacionalinės ledo ritulio lygos čempionato Vakarų diviziono rungtynės tarp Šiaulių „Ledo linijos” ir Klaipėdos „Kirų” komandų baigėsi triuškinama Šiaulių klubo pergale ir masinėmis muštynėmis. „Ledo linija” nugalėjo rezultatu 5:1 (3:0, 0:0, 2:1), rašoma hockey.lt pranešime spaudai.

Dviem legionieriais iš Latvijos pasistiprinę šiau-

liečiai už pergalę turėtų būti dėkingi Raičiui Brinecsui ir Elvijui Trankaliui, kurie cementavo „Ledo linijos” žaidimą.

Aikštelėje daugėjo mikrodvikovų, o viena jų virto muštynėmis. „Kirai” niekaip negalėjo sustabdyti varžovų vedančiojo Raičio Brinecso ir ėmėsi auklėti jį kumščiais. Nikolajus Severinčikas už smūgį varžovui lazda į šalmą gavo keletą smūgių kumščiais atgal, tačiau ir pats neliko skolingas. Abu mušeikos buvo pasodinti ant prasižengusiųjų suolo.

Komandos draugų pavyzdį perėmė Elvijas Trankalis ir klaipėdietis Maksimas Fediukinas, kurie apsikumščiaavo jau po rungtynių, tačiau per komandų atsisveikinimo rikiuotę ekipos suvaldė aistras ir išsiskyrė draugiškai. *ELTA*

Lietuvos stalo tenisininkė Rūta Paškauskienė pasaulio vertinime iš 47-osios vietos nukrito į 53-iąją. 33-ejų metų lietuvė turi 2203 taškus. R. Paškauskienė tarp Europos stalo tenisininkių yra 15-a.

Lina Misikonytė iš 192-osios vietos pakilo į 187-ąją. Ji turi 1859 taškus. Vertinime pirmaujanti išliko kinė Yan Guo, turinti 2795 taškus. *LRT*

Klaipėdos miesto meras Rimantas Taraškevičius, pasirašęs sutartį su Lietuvos krepšinio federacija dėl 2011 m. Europos vyrų krepšinio čempionato organizavimo, žadėjo surengti didelę šventę. Europos vyrų krepšinio čempionatas kitais metais rugpjūčio 31 – rugsėjo 18 dienomis vyks 6 Lietuvos miestuose: Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, Klaipėdoje, Panevėžyje ir Alytuje. Pirmenybėse dalyvaus 24 geriausios Senojo žemyno komandos. *LRT*

Patria Imports
We Sell Koldunai
Gourmet Deli Meats & Breads
Imported Condiments & Foods
Wines, Beer & Waters
Candies, Gifts and More!
794 East 185th St. • 216-531-6720

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga
William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt
Licenzijuoti direktoriai ir batzamuotojai
936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770
Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą rūdėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION
SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ
Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119
DARBO VALANDOS :
Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.
KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$250,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service
216 481-5397
New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a. P.S. Tire hat!
OPEN
Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, OH 44119